ÆSOPI PHRYGIS FABULÆ.

Jam recenter ex collatione optimorum exemplarium emendatiùs excusæ.

Unà cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.



OXONIÆ,
Excudebat A. LICHFIELD,
& H. HALL, Acad. Typog.
1658.

Rich Jervoise
His book

ÆSOPI VITA Bræviſſime ex *Maximo Planude ſelecta.*

Rerum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus vero videtur non abſq; divino afflatu, cùm moralem diſciplinam áttigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperaſſe. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, ſed fortuna fuit ſervus: verum ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolum ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus, & incurvus, & quod erat omnium peſſimum, tardiloquentia, & voce obſcura ſimul & inarticulata, quæ omnia ſervitutem ei paraſſe videre poſſunt. Sed cum tali eſſet, tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur: quo digreſſus alacriter operi incumbebat. Cumq; ejus domino ficus agricola quidam dono dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſas ficus illicite devorarent, cauſarenturq; poſtea Æſopum furto ablatas ediſſe, ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopum parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit: qua impetrata aquam calidam effert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit: ſervi una cum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro miſere conciduntur, laudato mirifice ingenio Æſopi. Cum Sacerdotes Dianæ conveniſſent Æſopum rogaſſentque ut viam illis monſtraret quæ in urbem ducebat: Is prius frugali cæna refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem Sacerdotis precibus orant Dianā, ut ipſa gratiam referat homini tam bene de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomniumque lapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirifice lætatus Æſopus, expergiſcitur, beneficiumq; in hoſpitalitatis obſervationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, ſed lingua ſoluta expedite loquebatur. Quod cum

Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atq; gravissima accusatione in odium domini induxit, adeo ut eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans, num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenas, Jumentorum se potestatem non habere: verum Æsopum monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cum vidisset mercator: Unde hæc tibi olla? inquit. Anne truncus est; vel homo? Ni vocem emitteret utrem inflatum arbitrarer: atq; indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille vero conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator: non inutile tibi sum futurus mancipium. Nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes: his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenā dicit, Quanti vas hoc malum uendis? Ille, Tribus, ait, obolis. Mercator tres obolos exponens. Nihil emi, inquit, nihil exposui. Mercator ille cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi: Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petiit, atq; ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregie ornatis, Æsopo vero in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atq; hos tres probe contuens, mercatoris commentum miratus est, curnam inter duos bellissimos juvenes tā sordidum statuisset homuncionem Xanthus igitur percontatur Cantorem cujus esset, Respondit, Cappadox sum: Quid sciret, Respondit, omnia: Quo dicto risit Æsopus Quæsivit & à Grammatico Xanthus cujus esset, Dixit se Lydium esse: Quid facere sciret rogante Xantho: Omnia, inquit Grammaticus; atq; iterum risit Æsopus Discedente Xantho, rogāt discipuli, ut Æsopum emat, nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat, Unde sit: Nigrum se esse respondit. Ille vero, Non hoc volebam, ait, sed, Unde natus sis: ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis: Æsopus respondit, Matrem non renuntiasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret, percontatur: & ille, Nihil. Quomodo? dixit Xanthus. Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse: mihi vero nihil reliquerunt.

Laudatus

Laudatus eſt multis modis Æſopus à Scholaſticis ob hoc reſponſum, quoniam nullus ſit uſpiam inter mortales, cui cognita explorataque ſunt omnia. Xanthus empturus Æſopum dixit, Si emero te, anne es fugiturus? Cui Æſopus reſpondebat, Hoc ſi facere voluero, haudquaquã te uterer conſultore. Quæ cum maxime placuiſſent Xantho, ſubintulit, Sed deformis es. Atqui ille reſpondit, O Philoſophe, non faciem, ſed mentem oportet inſpicere. Xanthus, ſoluto à Scholaſticis pretio, Æſopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum ſol eſſet ardentiſſimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æſopus, dixit ſe confeſtim fugiturum Xantho. Curnam id facere vellet, exquirente, Quoniam, inquit, ſi tu, cum herus ſis, naturæ non potes morem gerere: quid ſervo mihi faciendum? nam ſi ad miniſterium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Poſt hæc accidit. Xanthum die quodam amicos ad convivium invitaſſe, quibus rem gratam facturus, Æſopo mandat, ut lentem coquat. Commode paratâ & coctâ, Xanthus eam jubet afferri. Æſopus juſſa exſequitur. Xanthus lente accepta probaturus anne cocta foret ſatis, digitis eam attrivit: & multas adhuc ſupereſſe putans, juſſit Æſopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit, Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret menſæ, reſpondit, Se veluti juſſiſſet, non lentes, ſed lentem coxiſſe. Referuntur ſententiæ aliquot Æſopi elegantiſſimæ, hæ videlicet:

Deum ante omnia cole.
Regem honora.
Bene agentibus ne invide.
Lingua continens eſto.
Mulieri numquã credas ſecreta.
Ne pudeat te ſẽper dicere meliora.
Fac quæ te nõ mœſtificent.
Bonum eſſe non te pœniteat.

Æſopus cum apud Samios ageret, libertate donatus eſt: miſſuſq; Crœſo regi bellum cum Samiis agenti, is ſua cũ prudentia tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æſopum exceperunt: qui, diſcedens ex inſula orbem peragravit: cui maximã familiaritatem fuiſſe memorant cũ Lycero rege, à quo ſtatua aurea Æſopi juſſa eſt erigi. Deinde, peragrata Græcia, Delphos pervenit, à quibus nullo affectus eſt honore. ſed ab ipſis, poſt ſalutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus eſt: cujus mors gravi peſtilentia ulta, injuſte occiſi Æſopi indicium Delphis exhibuit.

Martinus Dorpius, *Joanni Leupi*, *Jacobo Papæ*, & *Joanni Ninivitæ*, eruditissimis in *Flandria Ludimagistris*. S.

EQuidem in ea et sum et fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultū putem ab eruditis aliquot nostra memoriâ viris, qui classicos autores castigare ediderunt, quā à quibusdā gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui cōmentariorum latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Alanū Romanū suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddā minus, pene dixerim minimū, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, nō carmine quidem illas sub rustico conscriptas, sed prosa oratione mirū quam lepido cōcinnatus; utpote à *Guliel. Gaudano* tanto viro ut ab *Erasmo* meo, literatorum quasi Phænice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatā dedico, eo utiq; spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellarum linguarum stribiliginē prius abradant, quā Lilianū nostrū vetus, atq; adeo primū apud Iovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito: sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando et quædam meæ futuræ, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementū Aulularæ, atq; id genus alia. Cur enim quæso, non ausim? Quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Theseo quondam vestri nunc et mei Nicolai Ruscoducensis, viri (quem tacente me, ipsi probe nostis) exquisite docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnē derivavit, in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis, sinistrâ Minerva natis, hoc vero mihi palmarium; quando sui similes, et omnes et solus in cœlum ferre destinaverunt. Valete, *Lovanii*, ex nominatissimo *Lilianorū* [G]ymnatio, ad 10 *Kal. Dec.*

EX



EX
PHILOSTRATI
IMAGINIBUS.

FAbulæ se ad Æsopum, sua in eum benevolentiâ conferunt, quod satagit sui: Fabula quippe & Homerò, & Hesiodo, nec non & Archilocho in Lycambem curæ fuit: sed ab Æsopo humana omnia ad fabulas redacta sunt, sermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec testudo muta; ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æsopum; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt: Pictorem, fabularum curas remissiore animo indigere non latuit. Philosophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æsopum statuit ex illius scenâ confictum. Chori dux vulpes depicta est. Utitur enim ea Æsopus ministra argumentum plurimorum, ceu Davo Comædia.

INDEX FABULARUM omnium, quæ in hoc Libro continentur, ordine Alphabetico.

DE

ABiete & dumis pag. 37
Accipitre columbam insequente 58
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 18
Adolescente & cato 19
Adolescente ex coitu infirmo & lupo 188
Adolescente in funere matris canente 78
Adolescente & coquo 100, 119
Adolescente & hirundine 132
Ægroto & medico 27, 102, 132
Ægypto ad finem hort. 170
Æthiope 150
Agno & lupo 19, 122
Agricola 151
Agricola & filiis 20, 108
Agricola & canibus 23, 98, 117
Agricola & ciconia 24
Agricola mercaturam & militiam affectante 85
Agricola & poeta 83
Agricola filios suos docente 98
Agricola & pelargo 122
Alcedine 153
Alite & pullis 37
Amicis duobus & ursa 34, 99
Amicis duobus & ursa 76, 119
Amne suum fontem conviciis lacessante 76
Anguilla conquerente 62
A sere 40
Ansere & grue 146
Anseribus 30
Anu & Ancillis 28
Anu dæmonem accusante 67
Ape & Jove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 40
Apologo Æsopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 26
Apro & asino 3
Apro & rustico 40
Aquila 164
Aquila & cornicula 4
Aquila & corvo 25
Aquila & pica 65
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila & vulpe 106
Aquila & corvo 107
Aquila & homine 113
Aranea & hirundine 58
Aranea & podagra 52
Arboribus pulchris & deformi 61
Ariete cũ tauro pugnãte 84

A rione

Arione & Delphino 50
Arrubus humanis et vëtre 57
Arundine & olea 100
Asino 28, 33, 44
Asino & equo 29, 135
Asino & viatoribus 44
Asino & vitulo 59
Asino, simia, & talpa 62
Asino & scurra 76
Asino ægrotante & lupis visitantibus 79
Asino laborum finem non inveniente 79
Asino qui hero ingrato serviebat 80
Asino tubicine, & lepore tabellario 90
Asino & lupo 102, 135
Asino & Jove 133
Asino & leone 147
Asino silvestri 160
Asinis 161
Asino & vulpe 161, 162
Asino & ranis 161
Asino & corvo 162
Avaro 145
Avaro & invido 38
Aucupe 124
Aucupe et palumbo 21
Aucupe et frigilla 70
Aucupe et vipera 102
Aucupe & merula 103
Avibus & quadrupedibus 13
Avibus scarabeos timentibus 6
Avibus plures reges eligere volentibns 77
Auriga & rota currus stridente 86

B

Bove & juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 21
Butali 150

C

Calamo, sive canna, & oliva 120
Camelo 33, 162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro et vulpe 156
Cancris matre et filio 32
Cane et umbra 2
Cane et asino 5
Cane venatico 9
Cane et lanio 18, 102
Cane invido et bove 25
Cane mordaci 33
Cane et leone 42
Cane et hero 69
Cane oves domini occid. 48
Cane ad cœnam vocato 112
Cane et lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane et gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum insequentibus 67
Cantilena Tabellario placita 171
Caponibus pinguibus et macro 60
Carbonario & fullone 21, 95
Carbonario et lotore 113
Carduelle et puero 71

Castor

Castore virilia sibi amputante 101
Cassita 145
Cato & Gallo 109
Cata in fœminā mutata 116
Cera duritiē appetente 75
Cerva 146
Cerva & Leone 146
Cerua & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove ut suam domum secum ferre posset 81
Columbe 163
Columba & pica 59
Columba & corvice 163
Columbis & milvo 8
Coriario emente pellē ursi à venatore nondum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 38
Cornice & Corvo 157
Cornice & Cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis 50
Corvo & vulpe 125
Corvo ægroto 126
Corvo & serpente 157
Cuculo & accipitre 59
Culice cibum ab ape petente 90
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente reprehenso à ciconia 61

D

Derisione homines porcūoccidere volentis 169
Divite 163
Divite & servo 66

E

Epistolis laurentii tribus 54,55,56
Equite calvo 34
Equo & Leone 12
Equo & asino 13,96
Equo & cervo 17
Equo inculto sed veloci, & cæteris eū deridentibus 87
Eremita ægrotante 60
Eremita & milite 74

F

Fabula ex Lamia Polit. 48
Fabula Mancini 173
Fabro & cane 123
Facetum de erudiendo asino dictum 170
Facetum Minatii consilium 173
Feli in fœminam mutata 97
Filio senis & leone 104
Florentino qui equum emerat 170
Formica 27, 159
Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

Galli

G

GAllina & vulpe 136
Gallina & hirundine 162
Gallina auripera 165
Gallo gallinaceo 1
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duobus inter se certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 68
Graculo 11

H

HErinaceo viperam hospitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 150
Hinnulo 145
Hœdo & lupo 9,28,156
Homine, quem canis momorderat 99,156
Homine & ligno deo 112
Homine, qui in somnis aurum reperiebat 169

I

IMpossibilia promittēre 143
Inimicis duobus 119
Jove 141,158,159
Jove & simia 30
Jove & corvo 122
Juvenes senis curvitatem irrident 64

L

LEæna & vulpe 129
Legato avaro tubicines decipiente 63
Leone sene 5,127
Leone rustici filiam amante 128
Leone & aliis 2,21
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 27,127
Leone et capra 29
Leone & tauro 21,128
Leone & capella 38
Leone & venatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum sibi socium eligente 90
Leone, asino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone et urso 14
Leone et lupo 149
Leporibus 159
Leporibus et ranis, 9.134
Lepore sese vulpi præferente 82
Lepore caliditatē et vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
Lepore et testudine 138
Lignatore 133
Lupo suadente histrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo pisce fluvii, maris regnum affectante 15
Lupo et agno 1,129
Lupo et grue 2,129
Lupo et sucula 8
Lupo et capite picto 11
Lupo et vulpe 13
Lupo et agnis 15

Lupo & cane 22
Lupo & ove 195
Lupo & vetula 165
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente 179

M

Marito & uxore 155
Medico & mortuo 124
Medico, qui inſanos curabat 172
Membris & ventre 15, 50
Mercurio 158
Mercurio & ſtatuario 154
Mercurio & Tireſia 154
Milite & duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigioſam 168
Milvo ægroto 6
Minacii luſoris reſponſione 173
Monedula 158
Monedula & columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris diſceſſum flente 62
Muliere, quæ pro viro ſe mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere & gallina 99, 118, 135
Muliere & medico 117
Muliere & ancillis 151
Muliere venefica 151
Muliere maritum pediculoſum vocante 167
Mulo et equo 72
Mure et rana 1
Mure urbano & ruſtico 3
Mure in ciſta nato 57
Mure amicitiam cum fele ineunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus et cato 121
Muſca 132
Muſca, quæ, quadrigis inſidens, pulverem ſe excitaſſe dicebat 62
Muſca et formica 11
Muſcis 154
Muſtela ſenicula et muribus 26

N

Nautis ſanctorum auxilium implorantibus 62
Nuce, aſino et muliere quibus ſingulis proſunt verbera 79
Nutrice et lupo 32

O

Olitore et cane 147
Ollis duabus 34
Opilione et agricolis 24
Ove paſtori conviciante 86

P

Pardo et vulpecula 42
Partu montium 8
Partu terræ 50
Paſtore 163

Paſtore artem nauticam exercente. 104
Paſtore & mari 139
Paſtore & lupo 141
Patre & filiis 98
Patre filium ad virtutes fruſtra hortante 83
Pavone & luſcinia 25
Pavone & pica 27
Pavone & grue 36
Pavone & monedula 144
Paupere monoculo 173
Philomela & accipitre 108
Pigritia adoleſcentis 166
Piſcatore 114,163
Piſcatoribus 44,114,115
Piſcatore & piſciculo 31,37
Piſcatore & cinaride 66
Piſcatore & ſmaride piſce 110
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus 63
Porco & equo 73
Prætore repetundarū damnato 91
Puero & fure 39
Puero & matre 104,138
Puero & fortuna 120
Puero oves paſcente 125
Puero & ſcorpione 137
Pulice 141
Pulice & homine 141
Punica, & homine 141
Punica, & malo, arboribus 401

Q

QUadrupedibus ſocietatē adverſus aves, &c. 63
Quercu & arundine 30,36

R

RAnis 143, 152
Ranis & earum rege 7
Rana & bove 12
Rana & vulpe 32,135
Ranis regem petentibus 116
Rege & ſimiis 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei reſponſio 172
Ruſtico & colubro 3
Ruſtico & angui 10
Ruſtico & equo 20
Ruſtico & fortuna 35
Ruſtico & Juvenco 39
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur 58
Ruſtico amnē tranſituro 58
Ruſtico & mure 65
Ruſtico per vocem cœdi ad juriſconſultum admiſſo 88

S

SAcerdote & pyris 72
Sacerdote, qui caniculum ſepelivit 167
Sacerdote, Epiphania án vir eſſet vel fœmina, ignor. 171
Salice & ſecuri 138
Sancti Antonii fratre, & laico & lupo 171
Satyro & viatore 39
Satyro & ruſtico 45
Scarabeo & aquila 45
Scurra & epiſcopo 71

Sene puellam in uxorem accipiente 64
Sene, ob impotentiam carnis libidinem relinquente 82
Sene juvenem poma ſibi ſurripientem, ſaxis dejiciente 89
Sene mortem differre volente. 92
Sene mortem vocante 117
Sene qui aſinū portavit 167
Serpente 163
Serpente & Agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 33
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & Delphino 153
Singulari animali & vulpe 145
Sole & Aquilone 32
Sue & Cane 70, 148
Silva & Ruſtico 15

T

Talpa & matre 140
Tauro & capro 35
Tauro & mure 4
Tauris & leone 36
Teſtudine & aquila 32, 146
Teſtudine & ranis 61
Tigride & vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe bonum pigritiam increpante. 61
Tubicine 100, 123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thynno & delphino 101, 124

V

Vate 130
Vaticinatore 93
Venatore & perdice 138
Verme & vulpe 164
Veſpis, perdicibus & agricola 140
Veſpertilione, rubo & mergo 144
Veſpertilione & muſtela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa. 103
Viatoribus 152, 160
Vidua virum petente 67
Vidua & aſino viridi 84
Vipera & lima 14
Viro Cardinali nuper creato gratulaturo 64
Viro & uxore bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro zelotypo 78
Viro clyſteres recuſante 79
Viro amicos experiri volente 86
Viro aratrum portante 174
Viro avaro ſacculum nummorum alloquente 92
Viro jactabundo 95
Viro Apollinem tentante 95
Viro & Satyro 96
Viro Agricola 113
Viro & infirmo 115

Viro

Viro inope & infirmo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitulo & cerva 131
Ulmo & silere 75
Upupa indigné honorata 72
Urso & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & mustela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 87
Vulpe et leone 23,94,109
Vulpe et aquila 23
Vulpe et feli 43
Vulpe et mulieribus gallinas edentibus 60
Vulpe carnem leporis cani laudante 85
Vulpe et Capro 93
Vulpe et capite reperto 95
Vulpe et trago 108
Vulpe sine cauda 110
Vulpe et rubo 110
Vulpe et crocodilo 111
Vulpe et venatoribus 111
Vulpe et larva 112
Vulpe esuriente 114
Vulpe et pardo 115
Vulpe à rustico in palea abscondita 170
Vulture aliisque avibus 29
Uxore in flumine perempta 167

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Avianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudanus.
Gulielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcensis.
Petrus Crinitus.
Plinius secundus Novocomensis.
Rimicius.

PETRI



PETRI ÆGIDII
ANTVERPIANI
HENDECASYLLABON.

QUisquis noſcere fabulas jocoſas
Æſopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec terſior eſt, venuſtiorque,
Nec jucundior eſt, facetiórve;
Seu purum inſpicias ſtylum Latinum,
Seu tu beſtiolas legas loquentes.
Quin & ſenſiculis ſcatent amœnis;
Ut vita inſtituenda cuique, monſtrant.
Hunc nec barbarus ore Zoileo
Pinſet, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Relligioſuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipſis ſunt Cynicis ſeveriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel, quæ lædere teſtulam juventæ
Poſſent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iſte
Prorſus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum eſt ſimul omnium libellus.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.



Allus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imo equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. Per gemmam, *artem ſapientiamque intellige*: *per* gallum, *hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant; cum uſum earum neſciunt; nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.*

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infra bibentem: accurrit: agnum increpat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longè infrà biberit, potum lupi nè potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat, Nihil agis ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodiè pœnas.

MOR. *Vetus dictum eſt*, Ut canem cædas, facilè inveniri baculum. *Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam. Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.*

De Mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit, Haſta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dumque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerumque etiam & vitam, in periculo ponunt.*

De *Cane & Umbra.*

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam avide captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum spei jactura perculsus, primum stupuit; deinde animum recipiens; sic elatravit, Miser! deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérque erat, ni desipuisses: jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. *Monemur hac fabula modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certè Terentianus ille Sannio*, Ego, *inquit*, spem pretio non emam.

De *Leone & quibusdam aliis.*

CUm ove quibusdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit. Una, inquiēs, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera Itidem mea est, quia viribus præstantissimus. Porro, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. *Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe suo jure concedere*, Cum æquali æquale tibi jus erit.

De *Lupo & Grue.*

LUpo voranti ovem forte ossa hæsere in gula: ambit, orat opem. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis, multis, pluribusque promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti autem

præmium

præmium illusit: Inepta, inquit, abi: non sat habes quòd vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum est*, Perire quod facis ingrato.

De *Rustico & Colubro*.

RUsticus, repertum in nive colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virusque recipiens, deinde flammam nō ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correptâ sude verbis verberibúsque cum eo injuriam expostulat; num hanc referat gratiam; num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?

MOR. *Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris; & male de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.*

De *Apro & Asino*.

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignavissime, fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.*

De Mure *urbano, & mure rustico*.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam, Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat, re compro-

baret. Ineunt convivium, quod urbanus ſplendidè comparârat. Inter epulandum auditur in ſerâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus,& inſuetus & loci ignarus,ægrè ſe tueri. Diſcedente famulo,redit urbanus ad menſam; vocat ruſticum. Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum, percontatur,num hoc periculum crebrum ſit.Reſpondet ille, quotidianum eſſe;contemni oportere.Tum ruſticus,Quotidianum? inquit. Mehercule, tuæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam,quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR, *Divitiæ præ ſe ferunt quidem voluptatem : ſed ſi introſpicias, habent pericula & amaritudinem.* Eutrapelus *quidam fuit, qui, cum inimicis ſuis quam maxime nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans, ita ſe eos ulciſci,quippe accepturos cum divitiis ingentem ſarcinam curarum.*

De Aquila & Cornicula.

AQuila nacta cochleam,non vi aut arte quivit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium: ſuadet ſubvolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare; ſic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præſtoletur caſum. Præcipitat aquila, frangitur teſta, ſubripitur piſcis à corniculâ, dolet eluſa aquila.

MOR. *Noli quibuſvis habere fidem; & conſilium, quod ab aliis acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus ſtrepitat in ramis corvus. Videt vulpecula geſtientem: accurrit, Corvum,inquit, plurimâ ſalute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam eſſe mendacem, jam re ipsâ experior. Nam ut hàc fortè jam prætereo, ſuſpiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem nive. Meo ſanè judicio cygnos vincis, & *hederâ formoſior albâ es.* Quòd ſi ut plumis, ità & voce

excellas,

excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc assentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit cascus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demùm miserum corvum pudet, pigétq; sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno ament aßentatorem: ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si vitaveris jactantiam, facile aßentatorū pestiferum genus vitaveris.* Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De Leone senectute confecto.

LEo, qui in juventute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exsolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi quibus olim nocui, jam vicissim nocent, & meritò: sed hi quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. *In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint.* Merito *queritur Ovidius,*

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Ut fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In mediis lacera puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit: cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensâ herili,

ídque otio ludóque consequi: sese contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse,& cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blanditiis,eam artem,quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviàm, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, *ut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia decent. Id quisque velit, id tentet, quod possit. *Nam scimus id quod Græce significantiùs dicitur*, ὄνος λύρας, *id est*, Asinus lyrarũ *vel* lyræ, *Sic autem Boetius*, Asinus ad lyram positus. *Repugnante naturâ irritus est labor.*

Tu nihil invitâ dices faciésve Minervâ, *teste Horatio.*

De *Leone & Mure.*

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente,experrectus,unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò pòst, leo fortè,dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire licet,exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos,quæsitos invenit, inventos corrodit; leo è plagis evadit.

MOR. *Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri,valde desipit. Quid ita? Quia, etsi jam potentia fretus, neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisq; regibus, ut vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De

De *Milvo ægroto.*

LEcto decumbebat milvus, jam ferme moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. *Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impiis adversantur. Infelicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.*

De *Hirundine & aliis aviculis.*

CUm primum cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dictitans, sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. *Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec recte consolentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superque consilii est: Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse* Promotheum, *quam* Epimetheum. *Fuere hi fratres, Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.*

De *Ranis, & earum Rege.*

GEns ranarum, cum esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem, Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ, regem venerantur. Accedunt pedetentim proprius: tandem objecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui.

Lacessunt rursùm Jovem: orant regem dari qui strenuus sit. Dat Jupiter ciconiam. Is perstrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur sævitia ranæ frustra questæ sunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Vesperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem sint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. *Perinde atque ranis, evenire solet plebi: quæ si regem paulo mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur: optat aliquando contingere sibi virum. Contra, si quando nacta est regem strenuum, hujus sævitiam damnat, prioris laudat clementiam: sive quod semper præsentium nos pœnitet, sive quod verum est verbum*, Nova veteribus esse potiora.

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum gessere cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes, pati bella milvi quam tyrannidem accipitris.

MOR. *Neminem suæ sortis nimium pigeat.* Nihil est (*teste Flacco*) ab omni parte beatum. *Equidem meam sortem, modo tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, nova sorte quæsita, veterem rursus optarunt. Ita plerique ingenio vario sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.*

De *Fure & Cane.*

FUri aliquando panem (ut sileat) porrigenti respondit canis, Insidias tuas novi: panem das quo desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. *Cave parvi commodi causa amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigne dicunt, sed & benigne faciunt.*

De

De *Lupo & Sucula.*

PArturiebat *ſucula*. Pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtus. Reſpondet puerpera, Lupi obſequio ſe non egere: ſi velit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longius abeat: Lupi enim officium conſtare, non præſentia, ſed abſentia.

MOR. *Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operam pollicentur, non tui amore, ſed ſui: ſuum quærentes commodum, non tuum.*

De *partu montium.*

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes riſu emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius,*

Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & oſtentant, vix parva faciunt. Quapropter Thraſones illi jure ſunt materia joci & ſcommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerunque enim gravior periculo eſt periculi metus, imo ridiculum eſt quod metuimus.

De *Cane venatico qui ab hero contemnitur.*

CAnem venaticum, qui jam ſenuerat, inſtigat herus; fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi jure ignoſci; jam ſenuiſſe, at juvenem fuiſſe ſtrenuum. Sed, ut video, inquit, nil placet ſine fructu; juvenem amaſti, ſenem odiſti. Amaſti prædabundum, odiſti tardum, edentulum. Sed ſi gratus eſſes, quem olim juvenem frugis cauſa dilexiſti, ſenem fructuoſæ juventutis gratia diligeres.

MOR. *Recte canis. Nam, teſte Naſone,*

Nil, niſi quod prodeſt, charum eſt: En! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu; sed, si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlva insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, stetêre anxii, utrinque comprehensi periculis. Quodque majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior; Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. *Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.*

De *Hædo & Lupo.*

CApra, cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores: voce caprissat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprissat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parenti filios, ipsis est utile, & juvenem seni decet auscultare.*

De *Cervo & Ove.*

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inscia; tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies, adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod enim promiserat, excusat, factum id metu, & præsentia lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est, *Vim vi repellere licet*. Ex hac fabella, nova quædam nascitur, *Fraudem fraude refellere licet.*

De

De *Ruſtico & Angui.*

RUſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, beſtiam petit ſecuri. Evadit ille non ſine vulnere. Poſtea ruſticus deveniens ad paupertatem, ratus eſt id infortunii propter anguis injuriam ſibi accidere. Igitur ſupplicat angui ut redeat. Ille ait, Ignoſcere, ſed redire nolle; neq; fore ſecurũ cum ruſtico, cui tanta ſit domi ſecuris; livorem vulneris deſiiſſe, ſupereſſe tamen memoriam.

MOR. *Ei, qui ſemel fidem ſolvit, iterum habere fidem vix eſt tutum. Injuriam quidem condonare, id ſane miſericordiæ eſt: cavere autem ſibi, & decet, & prudentia eſt.*

De *Vulpecula & Ciconia.*

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opſonium in menſam effundit: quod, cùm liquidum eſſet, ciconia fruſtrà roſtro tentante, vulpecula lingit. Abit eluſa avis, pudétq; pigétq; injuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat plenum opſonii, quod quidem vas, cùm eſſet arcti gutturis, vulpeculæ opſonium licuit videre, & eſurire, guſtare non licuit: Ciconia roſtro facile exhauſit.

MOR. *Riſus riſum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De *Lupo & Capite picto.*

LUpus in officina ſculptoris caput humanum repertũ verſat; miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſus. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis multum, ſed ſenſus nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutra carendum eſt, præſtat externa, quàm interna careas. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, ut ſtolidus eò ſit odioſior, quò formoſior,*

De Graculo.

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, stolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat, de corniculâ. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: postea autem cùm unaquæque avium suam plumam decerpsisset, ridiculam fuisse.

Ne, si forte suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas moveat cornicula risum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimiùs; qui cum his vivunt, qui & ditiores sunt & magis nobiles; quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probe Juvenalis monet*——è cœlo descendit γνῶθι σεαυτὸν, *hoc est.* Nosce teipsum.

De Musca & Formica.

MUsca altercabatur cum Formicâ: se nobilem, illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latére, segetem rodere, aquam bibere; se splendidè epulari jactabat, & hæc tamen otio nancisci. E regione, formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam vagam esse, se stabilem: sapere formicæ grana & fluenta, quod muscæ pastilli & vina; atque hæc se non segni otio, at strenuâ operâ nancisci: porro formicam lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muscam anxiam, cum periculo esse cunctis infestam, cunctis invisam, exemplar denique segnitiei, formicam hyemis memorem alimenta reponere; muscam in diem vivere, hyeme aut esurituram, aut certè morituram.

MOR. *Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet.* Musca si benè dixisset, bene audîsset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

De *Rana & Bove*.

RAna cupida æquandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere: nihil enim esse ranam ad bovem. Illa secundùm intumuit. Clamitat natus. Crepes licèt mater, bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cùm intumuisset, crepuit.

MOR. Cuique sua dos est. H*ic forma, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemq; suo decet esse contentũ. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat: nec invideat superiori, quod miserum est; nec, quod stultitiæ est, certare optet.*

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo: Carens autem præ senectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum se profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) *Pretium*, inquit, *ob stultiam fero*; & is jure effugit: dolum enim dolo ultus est.

MOR. *Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert: sed qui, cùm hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.*

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris sellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus irâ fremebundus, & *frena ferox spumantia mandens*: Quid, inquit, tarde, ignave, obsistis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus, contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat

inguen.

inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Postea cum carro venientem videt asellus, & affatur, Heus bone vir, quid istuc ornati est? ubi aurata sella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. *Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ: Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim esse cautos: etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, Contemnentur ab iis quos ipsi contempsere: & illudent eis ii, quos ipsi risere.*

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem, relictis sociis, deficit ad hostes: vincunt aves, duce & auspice aquila. Transfugam vero vespertilionem damnant, uti nè ad aves unquam illi sit reditio, uti nè luci unquam sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non nisi noctu volet:

MOR. *Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.*

De *Lupo* & *Vulpe.*

LUpus, cùm prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: Sciscitatur otii causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam: orat vulpeculam deprecatum ire deos, Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patere latebras lupi: hostem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat, Illa potitur antro & præda: Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium: nam, non ita multo post, idem pastor & ipsam capit.

MOR. F*œda res invidia est, et ipsi interdum autori quoque perniciosa:* Flaccus *Epistolarum lib*: I:

Invidus alterius rebus macrescit opimis.

Invidia

Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De *Cervo.*

CErvus, in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis & ramoſa cornua; ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus *Ocyor* pilis, *& egente nimbos ocyor Euro*. Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſam ſylvam, implicata ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda eſſet canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, diſplicent. Beatitudinem cupimus, priuſquam ubi ſit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celſitudinem quærimus: in his beatitudinem ſitam opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt & doloris. Pulchrè id ſignificat Lyricus ille noſter,*

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulmina montes.

De *Vipera & Lima.*

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subriſit lima, *Quid*, inquiens, inepta? quid agis? Tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ duritiem æris præmordere ſoleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, ſed tibi nocueris.*

De *Lupis & agnis.*

LUpis & agnis, quibus natura eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oves canum cohortem dedere. *Quietis* ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœduſq; ſolutũ clamitant, ovéſq; canum præſidio deſtitutas laniant.

MOR.

MOR. *Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit; fortaſſis & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidio adoriatur.*

De Sylva & Ruſtico.

QUo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvam; rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva, Ruſticus, aptata ſecuri, cœpit arbores ſuccidere. Tum, & quidem ſerò, pœnituit ſylvam ſuæ facilitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR. De *quo benè merearis, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.*

De *Membris & Ventre.*

PEs & manus ventrem olim incuſarunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali nè petat. Supplicat ille ſemel atque iterùm. Negant tamen manus alimentum. Exhauſto inedia ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſa eſſe: verùm id ſerò. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Ità cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt

MOR. *Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita ſe habet ſocietas humana.* Membrum eget membro: amicus eget amico. *Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem ſatis tuentur. Unicum & ſummum præſidium, complurium amicitia eſt.*

De *Simia & Vulpecula.*

SImia vulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet ad tegendas nates; illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe malle humum cauda ſua verri, quam ſimiæ nates tegi.

MOR. *Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperflua beet egenos.*

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum: boves orat, ut in præsepi latitare liceat. Boves tutum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò nè ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt; exit. Gestire cervus, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo, & consilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, *Hic labor, hoc opus est*. Mox deinde introgreditur herus; qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans occulis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famplos, accurrunt, feram couclu dunt, capiunt.

MOR. *In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventu: aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipsi, metu impediti, & inopes consilii semet imprudentia produnt.*

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epistolâ, quæ venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquā periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primum quidē amicissimum esse vulpeculæ, ideoq; percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat, idque oraturam superos; cæterum minime visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum. *Horat.*

Olim quod vulpes, ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retorsum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.*

De *Vulpeculâ & Mustela.*

VUlpecula, longâ inediâ tenuis, forte per angustiorem rimam ad cumeram frumenti repsit: in qua cum probe pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentus impedit venter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, lib. 1. Epist. 7.*

Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti; pastáque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subisti.

De *Equo & Cervo.*

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam, Redit cum homine descendit in campum: victus antea jam fit victor Sed tamen hoste victo, & sub jugũ misso, ipse victor, necesse est serviat homini Equitẽ fert dorso, frænũ ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & industriam victa, sæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius, lib. 1. Epistolarum. 10 Epist.*

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænúmque recepit.
Sed, postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternùm, quia parvo nesciat uti,

ÆSOPI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

ADolescentes duo obsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente, carnem alter è canistro surripit: dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is vero qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurastis.

MOR. *Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressius prudentiusque peccabitur.*

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cum lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuo quantum potuit conjecit. Lanius, jactura rei perculsus, primum tacuit: deinde animum recipiens, sic procul acclamavit; O furacissime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: post hac autem cautius observaberis.

MOR. *Hæc fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo nescit, cum hæc quam optime docet fabellula.*

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprum lupus fit obviam: rogitat cur relicta matre olidum potiùs sequatur hircum, suadetque ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ita fore, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ò lupe, inquit, hic commisit: huic summa cura servandi data est, parenti potiùs quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. *Noti omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.*

De Adolescente & Cato.

CUm adolescens quidam in deliciis amoribusque usurpasset catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus: fit metamorphosis, quæ adolescenti misere amanti perplacuit; nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec vero ita multo post, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu prorsus atque ludo res digna accidit. Conspectam illicò bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans fœminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibusque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda est mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Nimisque difficile est, assueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furca licet, usque recurret.

De Agricola & Filiis,

COmplures habebat agricola adolescentulos, iique inter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo, jubet singulos brevi circundatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditque singulis virgulam: quam cùm pro suis quisque viriculis facile frangeret; O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo, Sed si mutuis volueritis sævire vul-

neribus,

neribus, atque intestinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hostibus.

MOR. *Docet hic Apologus*, Concordiâ parvas res crescere, discordiâ magnas dilabi.

De Rustico & Equo.

Rusticus equum vacuum, asinumq; sarcinulis egregie onustum producit ad viam. Defessus asellus equum, sibi onera ut adjuvet, orat, si salvum velit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium, in equi dorsum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miserum! inquit, merito meo sic nunc excrucior, qui dudùm laboranti asino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppressis subveniamus amicis.* Ortûs nostri (*inquit Plato*) partem sibi patria vendicat, partem amici.

De *Carbonario & Fullone.*

Fullonem invitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo, non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare; monemur, sceleratorum hominum consortium, velut pestem quandam, devitare.* Trahunt (*inquit Campanus*) hominem sodalitia: commercia etiam in mores penetrant; & perinde quisque evadit, ut ii quibuscum versatur.

De *Aucupe & Palumbo.*

It venatum auceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum: adproperat: denique insidias molitur: premit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviso exanimatus malo. Me miserum! inquit dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. *Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.*

De Buccinatore.

Buccinator quidam ab hostibus capitur; adducitur. Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, tum verberibus intonant, Nihil agis, scelus, maxime noces, atque nunc hic trucidabere; quod, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrasque animos.

MOR. *Gravissime peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut inique agant, consulunt, atque hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitasè An te Principem esse oblitus es? Annon tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitateque augere quem visum sit. Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: tibi nihil non honestissimum futurum.*

D Lupo & Cane.

Lupus cani ante lucem in sylva forte fortuna fit obviam; salutat, adventum gratulatur: denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor, lectuli nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum universæ familiæ non dici potest quã sim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicissimus, ô canis, cui tam benignus et comis contigit herus; quo cum ô utinam commorari et mihi liceat / nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi statûs cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de pristina ferocia aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat sententia: Lupo libitum est deambulare ad villã: sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea vero cùm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata cervix? Solebam, inquit ille,

feroculus

feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmorderétq; nonnunquam: Id ægre ferens herus, crebris me tundebat, verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupumque adorirer: ego sic vapulando victus sum,& mitior factus; hócque genialis sævitiæ servavi signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tuâ isthac servitute: mihi mea potior est libertas.

MOR. *Optabilius est humili casa dominum esse,& panem atrum vorare, quam in amplissima regia opiparis mensis frui & obnoxium trepidúmque degere: nam libertas sublimi exulat aula, ubi accipienda venit, & mussitanda injuria est.*

De *Agricola & Canibus.*

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandē necessariarū rerū penuria laborare: interficit oves, mox & capellas, postremò boves quoq; mactat, ut habeat quo inediâ pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quādo ne bobus quidē, quorum in opere rustico faciendo utebatur opera pepercit herus.

MOR. *In quam domum mercedis gratia te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.*

De *Vulpe & Leone.*

VUlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id forte animal contēplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertiò obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaverítque.

MOR. *Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.*

De *Vulpe & Aquila.*

VUlpeculæ proles foràs excurrebat: ab aquilâ comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. *V*ulpes, correptâ face,

quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósque; si potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvísque liberis: tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per aquilam, potentis atque audacis animi homines intellige; per vulpem, pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere, divitibus æque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probe ulciscuntur injuriam.*

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribusque sata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans; & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper inservire, eundemque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verum cum nocentibus postquam te cepimus, cum eis quoq; morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœna plectuntur.*

De *Gallo & Cato.*

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autẽ habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cùm sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, sceleste: cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoq; cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perseverantius sæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie discerperis.

MOR. *Vetus dictum esse ait Guliel. Gaudanus*, Ut canem cædas, facile invenire baculum. *Malus, si libitum fuerit, quo jure, quaque injuria, te præcipitem dabit.*

De

De Opilione & Agricolis.

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum térque quatérque lupum adesse clamitans, agricolas undique exciebat. Illi sæpiùs illusi seriò auxilium implorantì dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare occeperit, haud facile habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 2. Epist. 17. de Plano scurra jocus.*

Nec semel irrisus, triviis attollere curat
Fracto crure Planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editissimâ in agni tergum devolat aquila: videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet.* Tuo te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod possis.

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. *Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus insultem; placidis molesta, sævis amica.

MOR. *Impotenti & sincero perpetuo est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò, ac preferocis hominis auribus obstrepit nemo.*

De

De *Pavone & Luscinia.*

PAvo, apud summi Jovis sororem & conjugem Junonem, quæritur, lusciniam suave cantillare; se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos sua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longe superas: unumquemq; sua sorte decet esset contentum.

MOR. *Quæ dii largiuntur, grato sumamus animo, neque majora quæramus*, Superi temere agunt nihil.

De *Mustela senicula & Muribus.*

MUstela, præ senio viribus carens, mures jam, ità ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum, in farinulæ colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustelâ vorantur.

MOR. *Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est.* Lysander Lacedæmonius *subinde dicere solebat, Quo non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse. Quod sic lucidiùs dixeris*, Ubi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RUsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma: hero lecta donabit urbano: qui, illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periêre. Quod cùm patrifamilias nuntiaretur. Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem: satis supérque fuerat (si frænos meæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
Ast herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! male transfertur, senio cum induruit arbor,

Inquit

Inquit herus, fuerat carpere poma satis.

MOR. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem visus leo, prosiliit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam exspectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guilel. Gaudano versa Fabula de partu montium.*

De *Formica.*

SItiens venit ad fontem ut biberet formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens, formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica: aucupis pedem arripit mordicus: avolat columba.

MOR. *Docet hæc fabula præclare, meritis referendam esse gratiam.*

De Pavone & Pica.

GEns avium, cum libere vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto; pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos perstrenue, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?

MOR. *In principe non tam forma, quam corporis fortitudo spectanda: opus est prudentia.*

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia periit.

MOR. *Bibacitatem & libidinem, nisi quis mature reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut per brevem est habiturus senectutem.*

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cum leoni longe optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. *Felix quem faciunt aliena pericula cautum.*

De *Hœdo* & *Lupo.*

E Fenestra prospectans hœdus, prætereuntem lupum, conviciis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ait, sceleste, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. *Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.*

De *Asino.*

ASinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cùm tegulas gravioraque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Jovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, & orare, usq; adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum, inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova appetimus, quæ (ut dici solet) veteribus non sunt potiora.*

De *Anu* & *Ancillis.*

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum obtruncant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est: Hera enim, ut interemptum gallum rescivit, intempesta deinceps nocte surgere jubet.

MOR,

MOR. *Non pauci, gravius malum dum ſtudent evitare, in alterum diverſum incidunt. Pervulgatum eſt.*

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybidim.

De *Aſino & Equo.*

ASinus beatum putabat equum, quòd pinguis eſſet, & in otio degeret: ſe vero infelicem dicebat, quod macilentus eſſet, ac ſtrigoſus, quotidieq; ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo poſt ad arma conclamatum eſt. Tū equus, *Non equitem dorſo, non frænum reppulit ore*, nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magna diis gratias agebat, quod non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

MOR. *Miſeri ſunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non conſiderans, in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & Capra.

EDitâ rupe ambulantem capram forte conſpicatus leo, monet, ut potiùs in viride pratum deſcendat. Capra, Facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes; qui mihi non iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, ſed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, ſed ſibi conſulunt.*

De Vulture aliiſque Avibus.

ANnuum ſe natalem celebrare adſimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plauſu favoribuſque accipit; deceptas laniat vultur.

MOR. *Non ſunt amici omnes qui blande dicunt, aut benignè ſe facere velle ſimulant. Hinc Ovidius*, Melle ſub Hyblæo ſæpe venena latent.

De Anſeribus.

ANſeres una cum gruibus agrum vaſtabant; quibus auditis, ruſtici protinùs in illos feruntur. Ruſticos conſpicatæ avolant grues; capiuntur anſeres, qui impediti corporis onere, ſubvolare non poterant.

MOR.

MOR. Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quam usui.

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudumque genus, inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, à risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse profuse admodum risit. Ibi continuo simia ipsa, Imo, inquit, novit et Jupiter judex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.*

*Q*uæ minime sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De *Quercu & Arundine.*

FAstus olim atque adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exultationem, fortitudinisque jactationem vanam nihil mirata, sic respondit: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, et mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.*

De Piscatore & Pisciculo.

PIscator, jacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat obsecrátque captivus, se minutulum abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, *Ego*, inquit. *spem pretio non emam*: quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut, quicquid possem, mallem auferre potiùs in præsentiâ.

MOR. *Hæc nos monet fabula, ne certa incertorum spe unquam amittamus.* Quid enim stultius, *ut est apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere.

De Formicâ & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad solem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. *Monemur hac fabella, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea quibus imbecilla sustentetur senectus.* *Per* hyemem, *senectutem intellige*; *per* æstatem, *adolescentiam*, *& florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus; in hircum incidit: is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus; Non tua, inquit, in rugas contracta frons me terriat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, jam scires, non ità parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. *Calamitosis non est addenda calamitas.* Sat miser est, qui semel est miser.

ANIANI FABULÆ, A *GULIELMO HARMANNO*, D. *AUGUSTINI* Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id forte audit, ſpe cibi manet ad fores. Puer tandem ſileſcit, obrepente ſomno. Regreditur lupus in ſylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi ſit præda ſciſcitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data ſunt: puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. *Fœminæ non eſt adhibenda fides.*

De *Teſtudine & Aquila.*

CEperat teſtudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas mari rubri. Suſtulit eam aquila. Poſcit præmium. Non habentem fodit unguibus. Irà teſtudo, quæ concupiit videre aſtra, in aſtris vitam reliquit.

MOR. *Tua ſorte ſis contentus. Fuere nonnulli, qui, ſi manſiſſent humiles, poterant eſſe tuti; facti ſublimes, inciderunt in pericula.*

De *Cancris*, *Matre & Filio.*

CAncrum retrogradum monet mater, antrorſum ut eat. Filius reſpondet, Mater, *I præ, ſequar.*

MOR. *Nullum reprehenderis vitii, cujus ipſe queas reprehendi.*

De *Sole & Aquilone.*

SOl & Aquilo certant uter ſit fortior. Conventum eſt experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horriſono nimbo viatorē aggreditur. At ille non deſiſtit, amictū gradiendo duplicans.

cans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectá manticâ, resedit: ità soli contigit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: aut si non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De *Asino.*

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua, greges armentaque territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum, asinum. Asinus viso hero, occurrit: imo cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis. Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probe novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse simules: non doctum, cum sis indoctus; non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.*

De *Rana & Vulpe.*

RAna egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsam. Sic illusit vulpes: est enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. *Stultitiæ est profiteri quod nescias*, et *ridiculum.*

De *Cane mordaci.*

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ab hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens, eum ne erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De Camelo.

CAmelus, ſui pœnitens, querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem objectum cæteris animalibus. Orat Jovem donare ſibi cornua. Rider Jupiter ſtultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & auriculas beſtiæ decurtat.

MOR. *Sit quiſque fortunâ contentus ſuâ. Etenim multi fortunam ſecuti meliorem, incurrêre pejorem.*

De duobus Amicis & Urſo.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere urſus. Unus, arbore conſenſa, periculum evitat: Alter, cùm ſpes fugæ non eſſet, collidit ſe humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine ſpiritum continente ac motum, urſus, qui mortuis parcit, ratus cadaver eſſe, innocuus diſcedit. Percunctante poſtea ſocio quidnam beſtia dixiſſet jacenti in aurē: hoc monuiſſe, ait, Nè unquam cum illiuſmodi amicis iter facerem.

MOR Rara avis in terris, nigróque ſimillima cygno, *fides eſt. Verum amicum res adverſæ & pericula deſignant.*

De equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri ſpirante Boreâ: ac dum malè obſervat capillatum galerum, ſubito apparet calvities Tollit cachinnum corona, nec non & ipſe ridet. Quid novi eſt, inquit, avolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit eques, qui non eſt indignatus, ſed cum ridentibus riſit.* Socrates *verò, cum accepiſſet in foro alapam, hoc modò reſpondit.*

Moleſtum eſſe neſcire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De *duabus Ollis.*

DUæ ollæ ſtetêre in ripâ: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ colliſionem metuenti reſpondet ærea, nè quid timeat: Seſe enim ne collidantur ſatis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum; ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrumq; fiet periculo, Quare certum eſt à te ſeparari. MOR,

MOR. *Satius est vivere cum socio pari, quam cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.*

De Rustico & Fortunâ.

Rusticus, cum araret offendebat in sulcis thesaurum: Gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna videns nihil honoris haberi sibi, ità est secum locuta. Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro posteà amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabat.

MOR. *Beneficio accepto, grati simus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De Tauro & Capro.

Fugit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occursat cornibus qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierat, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. *Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum,* caper *est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) miseriis redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.*

De Simia & ejus prole.

Omnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. *Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, ne, si ipsi judicemus, cum simiâ rideamur.*

De *Pavone & Grue.*

PAvo & grus unà cœnant. Pavo se jactat, caudā ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis : se tamen, dūm vix tectis supervolat Pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet qua careas tu.*

De *Quercu & Arundine.*

VAlidiore Noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dúmque fluitat, hæret forte ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quod quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupivit.

MOR. *Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchre docet facundissimus poëtarum Virgilius,*

Nata Deâ, quò fata trahunt retrahúntque sequamur.
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De *Tigride & Vulpe.*

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere; sese unam ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumque extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valdè vulnerâsset? Respondet, se authorem vulneris haud nosse: verum ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. *Fortes plerúnque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.*

De *Tauris & Leone.*

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit leo simul pascentes; etsi esuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR.

MOR. *Concordia nihil est firmius: discordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De *Abiete & Dumis*.

FErtur olim abies despicere dumos: jactat se proceram esse, locari in ædibus, cum velo stare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum, Tu sane, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verum nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cũ tu sonanti detruncare securi, quàm velles tum nobis, quì securi sumus, esse te similem!

MOR. *Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta; illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

——— celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriúntque summos
Fulmina montes.

De *Piscatore & Pisciculo*.

SUbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimittat. Ait modo se à matre fusum; atque mensam, cum adhuc minutus sit, non multum juvare: Si dimittat, postea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piscator negat se dimissurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio; quid sim habiturus, nescio: *Ego spem pretio non emam.*

MOR. *Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.*

De *Alite & pullis ejus*.

ALès positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occatione. Redeunti à pastu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandasse vicinis. Respondet nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertio, ut audivit ipsum dominũ cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare, Jam, inquit, tempus est ut fugiamus, Vicinos & amicos non timui, quia non venturos scivi. Timeo dominum: illi enim res cordi est.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique sumus: quod si quid recte curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.*

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunq; petiisset alter, id ipsũ alter acciperet duplicatum. Hæret diù cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit socius. Porrò invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroque.

MOR. *Avaritiam quid potest satiare? Invidia vero dementius est nihil; quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

VIdet leo pendêre dumosâ de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicésque carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent utilia, non tibi sed sibi.*

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arenâ scrupulos injectat: hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & consilio.*

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia venator ducit leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id satis esse indicii. Homines enim sculpere quod vellent, ait: quòd si & leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

MOR.

MOR. *Quiſque, quoad poteſt, & dicit & facit quod ſuæ parti & cauſæ putat prodeſſe.*

De *Puero & Fure.*

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat cauſam flendi. Puer dicit, rupto fune incidiſſe in aquas urnā auri. Homo exuit ſe, inſilit in puteum, quærit. Vaſe non invento, conſcendit, atque ibi nec puerum, nec ſuam invenit tunicam. Puer quippe ſublatâ tunicâ fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere ſolent.*

De *Ruſtico & Juvenco.*

ERat ruſtico juvencus vinculi omniſque jugi impatiens. Homo aſtutulus beſtiæ reſecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui ſed aratro, nè, ut ſolet, herum pulſaret calcibus. Stivam ipſe tenet gaudens induſtriâ effeciſſe, ut jam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus ſubindè reſiſtens ſpargendo pedibus, os capútque ruſtici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli ſic intractabiles, ut nullâ queant arte, nullo conſilio tractari.*

De *Satyro & Viatore.*

SAtyrus, qui deus nemorum olim eſt habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miſeratus, ducit in antrum ſuum, fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur cauſam: qui reſpondens, Ut calefiant, inquit: Poſtea cùm accumberent, ſufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigeſcat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo ſit antro, cui tam diverſum eſt os.

MOR. *Cave ſit in tuo convictu homo duplici ore, quique in ſermone eſt Proteus.*

De *Apro & Ruſtico.*

APro vaſtanti ſegetes ruſticus præcîdit auriculam. Iterum deprehenſo præcîdit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem de-

ſtinatum lautitiæ ſui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos. Villicus reſpondet, Patrone, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aprum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in pœnam ſuam ad meas ſegetes toties rediiſſet. Sic ruſticus. At omnes convivæ emori riſu, cachinnari de ſtultitiâ ruſtici.

MOR. *Multorum hominum eſt adeo excors vita, ut an cor habeat poſſis ambigere.*

De *Tauro & Mure.*

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſqaam videt: irridet eum mus, *Quia*,inquit,robuſtus es,ac vaſtus, non idcirco quemvis contempſeris: Nunc te, & quidem gratìs, læſit exiguus mus.

MOR. *Tritum eſt illud verbum, quod ſignificantius noſtrate lingua dixerim.* Let no men be too heedleſſe of his Enemy. *Latinè ſic*, Non ſuum hoſtem flocci pendat.

De *Ruſtico & Hercule.*

RUſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus,

MOR. *Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè* Deus *non audit.* Juva temet, *inquiunt*, ipſe tum juvabit te Deus.

De *Anſere.*

FUit anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingulas Dominus, ut ſubito fiat dives,anſerem jugulat. ſperans intus latêre gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxieque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. *Moderando ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus, vel nimii, Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De

De Cicada & Formica.

CUm per æstatem cicada cantat, formica suam exercet messem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente bruma, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans sese, dum illa cantabat, laborâsse.

MOR. *Qui segnis est in juventa. egebit in senecta: & qui non parcit, olim mendicabit.*

De *Simia & duobus ejus Natis.*

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque cum incidisset terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque enecat: Neglectus autem, qui in hirsuto hæserat tergo fugientis, mansit incolumis.

MOR. *Solet evenire, ut ipsi parentes filio, quem tenere amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio & periculi; eò, quem minùs amant, præstante se strenuum ac probum.*

De *Bove & Juvenco.*

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Jactat se jugi ac vinculi inscium, liberum, otiosum: illi attritum esse labore collum: Denique se glabrum ac nitidum: illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum quidem nihil contrà; sed brevi post tempore videt hunc insultatorem duci ad aras, ac tum hisce verbis affatur, Quo tua mollis vita pervenit? Securum istud otium rediit ad securim. Jam saltem (ut opinor) potius, suades mihi laborem, qui me tuetur, quam otium, quod nunc te traxit ad nêcem.

MOR. *Ad vitam recte gerendam, opus est labore & vigilantia. Socors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.*

De

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur : Quid tu miſer exhauſtus inediâ percurris ſylvas & devia ? Me ſpecta pinguem ac nitidum : atque hæc non labore conſequor , ſed otio. Tum leo , Habes tu quidem tuas epulas ; ſed habes , ſtolide , etiam vincula. Tu ſervus eſto, qui ſervire potes : ego quidem ſum liber , nec ſervire volo.

MOR. *Pulchrè reſpondet leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.*

De Piſcibus.

PIſcis fluviatilis vi fluminis correptus in mare , ubi ſuam efferens nobilitatem , omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca ; ſed ait, Tunc fore judicium nobilitatis , ſi cum phocâ captus portetur ad forum : Se emptum iri à nobilibus , illum autem à plebe.

MOR. *Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ , ut ſeſe ipſi prædicent & jactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.*

De Pardo & Vulpeculâ.

PArdus , cui pictum eſt tergum , cæteris feris , etiam leonibus , deſpectis , intumeſcebat. Accedit ad hunc vulpecula,ſuadet non ſuperbire, dicens , Illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi verò ſpecioſam eſſe mentem.

MOR. *Diſcrimen eſt bonorum, & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ; utriſque illis animi bona præferantur oportet.*

APOLOGI EX CHILIADIBUS Adagiorum Erasmi desumpti, ad communem puerorum fructum.

De *Vulpecula & Pardale.*

CUm aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quòd ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; respondit vulpes, Sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute.

MOR. *Neque vero paulo satius est ingenio præditum esse vafro, quàm cute versicolore.*

De *Vulpe & Fele.*

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret sibi varias esse technas, adeò ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem responderet, sibi unicam duntaxat artem esse cui fideret, si quid esse discriminis: Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam unicum consilium, modo id sit verum & efficax, quam plures dolos consiliáque frivola.*

De *Rege et Simiis.*

REx quidam Ægyptius aliquot Simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Vt enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, itá nec aliud actus humanos aut meliùs aut libentiùs imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac Personatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat spectaculum; donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi statim simiæ

simulatque

simulatque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod anteà fuerant: ac repentè è saltatricibus in simias redierunt; contritísque personis, delaceratísque vestibus; pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR. *Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De Asino & Viatoribus.

DUo quidem, cùm in desertis locis asinum quempiam fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum uti suum domum abduceret: nam utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

MOR. *Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.*

De Piscatoribus.

PIscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt. Eas cùm essent inter se partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit, jussítque ut ipsi suas testitudines ederent quas cepissent.

MOR. *Nonnulli, posteaquam inconsulte quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.*

De Asino.

APud Cumanos asinus quispiam prætesus servitutem, abrupto loro in sylvam aufugerat: illîc forte repertas, leonis exuvias corpori applicabat suo, atque ità pro leone se gerebat, homines pariter ac feras voce caudâque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quidam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem

nem & asinum, (atq; ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neq; non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit, dominóq; agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibusCumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. *Haud facile tegimus vitia, quæ a pueris nobiscum adoleverunt.*

De Scarabeo et Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquilà, cœpit de vindictâ quoquo pacto sumendâ cogitare. Pervestigavit ubinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutâsset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit, exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsq; prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neq; satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. *Monet hæc fabula, neminem, quantumvis pusillum contemnendum esse.*

De Satyro & Rustico, Aniani *fabula* Erasmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is respondit, Vt frigidas manus hallitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi vellet. Vti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ, Quid ego audio? inquit. Tune eodem ex ore pariter & calidũ & frigidum

frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. *Notantur bilingues, qui eundem modo laudant, modo vituperant.*

EX SECUNDO NOCTIUM Atticarum Gellii, Apologus Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasúque erant, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est; sed festivos delectabilésque apologus commentus, res salubriter ac prospicienter animadversans, in mentes animósque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit: Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepidè atque jucundè præmonet, spem fiduciámque rerum quas efficere quis possit, hâud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva; nomen est *cassita*: habitat; nidulatúrque in segetibus; id fermè temporis, quo apperit messis, pullis jamjam plumantibus. Ea cassita in sementes forte concesserat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut, si quid ibi novæ rei fieret, diceretur ve, animadverterent; idque utì sibi, ubi rediisset, renuntiarent. Dominus postea segetum illarum filium adólescentem vocat, &, Vidésne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primùm dilucalabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otiosus esse. Si enim dominus, inquit,

inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodiè uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur: sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potiùs imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine curâ sint: cognatos affinésque nullos ferme tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in pastum profecta est: cognati & affines operâ, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus inquit, est cedendi, & abeundi: Fiet nunc dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cuja est res, non in alio unde petitur. Atque ita cassita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiduciâ. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quàm ut nobis tantùm ipsis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus? Hunc Æsopi apologum Ennius in Satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, operæ pretium esse herclè puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere possis.

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim propè universæ noctuam adierunt, rogaruntque eam, nè post hac in ædium cavis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes; ibi enim vernari suavius. Quin eidem quercum modo enatam, pusillam, tenellámque adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, ut aïebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem consilium dedit iis, nè arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoque esse viscum pestem videlicet avium. Contempsere illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat, Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergo repente ibi omnes pariter misellæ, ac frustrà eas sera pœnitentia subiit, quod salubre illud consilium sprevissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipántque densa catervâ, ut videlicet ab eâ sapere aliquando discant: sed opinor frustrà, imo vero etiam interdum cum magno ipsarum malo: Nam veteres illæ noctuæ reverà sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam vero non habent.

MOR. *Benè momentis consilia nè spernas, hæc fabula docet.*

Apologus

Apologus ex secundo Libro Petri Criniti, *de honesta disciplina, desumptus.*

SAta est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis pluviis atque cœli temperamento crevisset, lascivire incepit, & ramulos audacius porrigere. Jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virescentia ostentans. Itáque tanto fastu atque insolentiâ intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi, & Vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed irâ ad eam respondit, Ego hic multas hyemes, calores, æstus, variásque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non est superbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Joanne Ant. Campano *desumpta*

COrvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociusq; fuisset. Repulsus deinde est à Lupis, tanquam non eos, sed prædam cibumq; secutus, nec minùs luporum, si occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuisset voraturus.

MOR. *Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo simus animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metúmque expectant. Alii Typhœi illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus existimaba-

tur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. *Non semper credendum promissis magnificis.*

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio desumptus.

HUmani artus, cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

Mor. *Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.*

De *Arione & Delphino fabula elegantissima, ex libro* 16 Gelii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus terrâ atque insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit artis gratiâ: Is inde à Rege proficiscitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus, Ubi eo venit, aurésque omnium mentésq; in utriusq; terræ urbibus demulsit; in quæstibus istîc, & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecunia & re bona multa copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas ut notiores amicioresq; sibi Corinthios delegit: Sed eo Corinthii homine accepto, navíque in altum provectâ, prædæ pecuniæq; cupidi ceperunt consiliũ de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellectâ, pecuniam cæteráque sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum cõmisertos esse illatenus, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent, sed imperavisse, ut jã statim coram desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vita perdita, id unum postea oravit, ut priusquã mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides carpere, & canere carmen casûs illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stánsque in summæ puppis foro, carmen quod Orthium dicitur voce sublatissimâ

mâ cantavit. Ad postrema cantûs, cum fidibus ornatumque omni sicut stabat, canebatque, jecit sese procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periisset, cursum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas adnavisse, & dorso super fluctus edito vectavisse, incolumíque eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petivisse, talemque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat, sese obtulisse eique rem (sicuti acciderat) narravisse. Regem istæc parum credidisse, Arionem (quasi falleret) custodire jussisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogâsse, ecquid audissent in eis locis, unde venissent, super Arione. Eos dixisse; hominem, cum inde irent, in terra Italia fuisse, eúmque illic bene agitare, & studiis delectationibúsque urbium florere, atque in gratia pecuniaque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, exstitisse. Nautas stupefactos convictósque ire inficias non quîsse.

MOR. *Documento est hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figurā nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phorcensis Apologus lepidissimus.

De Araneâ & Podagrâ.

ARanea, paululùm à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic se obviam præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam assequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit conditionis suæ hospitem pervestigare. Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujusdam civis ædes divertit: inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebatq; retia. Aderant illico nescio

qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaq; erat ipsius, quo etiam cunque se verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia sola egebat perturbabaturq;. Podagra vero, mendicabuli instar, vix tandem egestosi cujuspiam tuguriolum impetrarat: in id loci cum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere, non est hujus instituti, quam convenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ, stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenere rursum aranea simul & podagra. Prior, aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate complura comminiscitur: nec otium habet admonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram vero divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domū illatebravit. Quâ commodū ab hero conspectâ (dii boni!) qua benevolentia, qua humanitate, quibus nominibus, excipitur! Supponuntur substruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atq; eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus. In summa, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis casam ingressa, telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari

operi

operi manibus pedibusq; incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula*: nullas insidias, nullos formidat insultus: imo vero etiam jam scopis superior omnibus. Non multo post, podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utrisque sententia: Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domos, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat. Alium in alio loco fortunatiorem esse. Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI elegantissimi & amœni ingenii, fabulæ elegantissimæ, nuper per clariss. Poetam & Philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

J*Ampridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum consessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatus, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeoque in arcem evasisti, ut nemo sane (mea sententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta conflueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret, unde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Procul dubio non aliunde mecum tandem collegi, quam ex præclaro ejus virtutis*

tutis nomine proficisci, cujus quidem vis magna & præpotens est. Quamobrem non possum profectò, non suspicere ingenium tuum amabile, tuùmq; animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Si quidem omnes quas mereatur Abstemius noster, laudes non transis silentio: imo ad illas ipsas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam singularemque doctrinam, ultro accedis; idque haud abs re cùm pater omnium elegantiarum, atque ideas leporum omnium, merito sit & habeatur Et ut hæc clariora luce, non officii gratia aut temere dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perspicacissimeque sententiis scatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impresso, in quo perspicuè insignis ejus ingenii amœnitas non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remisso cujuscunque animo pessum eat. Abstemioque (absit invidia verbo) omnium quam jucundissimo detrahatur: cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos esse liquido constabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS OCTAVIANO UBALDINO

Comiti Mercatelli, S. P. D.

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuóne eum nomini potissimum dedicarem. Nam cum tuam in me, non sine plurimis beneficiis, perspicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarũ tibi devovere ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus, cum tuorum in me officiorum numerum, divinasque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantaque sapientia, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: qua non tam res tibi dono datas, quam offerentium voluntatem, soles inspicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Ubaldus, clarissimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opusculum

pusculum meum. De nonnullis locis obscuris, superiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serena fronte suscepit, ut sperare meritò possim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus, pro Venetis hic agens legatus. Non solum patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verardus Cæsenas, Archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præstans, necnon Renatus Melioratus, & Robertus Ursus Ariminensis, Jurisconsulti clarissimi, nec minus qui humanitates vacant studiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo; cujus mentem animumq; si penitus possis inspicere, in hac tenui re magnū munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebusque huiusmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos. Sedulo dedimus operam, ut seria potius quam jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliqua urbanitate aspergerem, maxime ad Principem scribens: cum Principes, curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejusdem ABSTEMII Procemium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui ut humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandavêre memoriæ: qui apologos scripsêre, non postremo loco digni esse videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam efficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilésque peragendas suis fabellis magis, quam philosophi suis

 præceptis

præceptis alliciunt. Nam ità in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maximè ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestásque haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate conditæ. Testis quidem orator Atheniensis, qui ad Athenienses verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres, *inquit, & hirundo, & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidam supervolavit: anguilla autem amnem tranavit: quod cùm dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid* Ceres *egisset? Vobis, inquit,* Dea *vestra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Æsopus, hac fabella dissuasit, dicens,* Vulpem *quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam: unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est, interrogavitque an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sanguine jam plenæ parvam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita, O viri, Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incœpto destitere. Hac ratione adductus* Tiberius *Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde ut refert* Josephus, *sub eo per viginti annorum spatia, per duos tantum Præsides, Cratum scilicet, & Pilatum, est gubernata Judæa.* Non parcit populis regnum breve, *ut inquit Statius. Himerenses Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitûs sui eligere volentes, Stesichorus Poeta hoc apologo deterruit, Equus, dicens, solus pascebatur in prato: advenien-*

te

te autem cervo & pascua corrumpente, consuluit hominem qua posset illum arte punire. Cui homo, si frenum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit: sed Non *amplius* hominem dorso, non frænum depulit ore. *Ita inquit Stesichorus, viri Himerenses, vobis eveniet: si Phalaridem ducem efficietis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuo servietis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cum populus Romanus à Senatu secessisset, quod tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus, ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreverunt: sed cum ipsi, quæque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt.* Eodem, *inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget, & ut discordia intereunt, ita concordia valent. Qua fabula populus revocatus, cum* Senatu *in gratiam rediit. Non immeritò igitur non solum Græci & Latini Poetæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus & Laurentius* Valla*, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos e Græco in Latinum vertere; quos sibi laudi cæteris vero voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur cur, has componendo fabellas, laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt; nisi adeo invidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.*

Laur-

Laur. Abstemii Fabulæ.

De *Mure in Cista Nato.*



Us in cista natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus pastus, quæ in ea servari solebant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretque ascensum, reperit epulas lautissimè paratas: quas cum gustare cœpisset, Quàm stultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistulâ meâ esse credebam! Ecce quam suavioribus hîc vescor cibis!

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis si sit, ut alia non adeamus loca cùm alibi beatiores esse possumus.

De Rustico impetrante ut triticum absque aristis nasceretur:

IMpetraverat à Cerere rusticus quidam, ut triticum absq; aristis nasceretur, nè metentium triturantiumq; manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis avibus depastum est. Tum rusticus, Quàm digna, inquit, patior, qui parvæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate pensanda.

De *Accipitre Columbam insequente.*

CUm accipiter columbam præcipiti insequeretur volatu villam quandã ingressus à rustico captus est: quem blande, ut se dimitteret, obsecrabat: non enim te læsi, dixit. Cui rusticus, Nec hæc, respondit, te læserat.

Fabula indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conatur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ muscas qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & sese jamjam perituram intelligens, Quam justè hæc patior, dicebat, quæ minima

minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves posse comprehendere.

Hac monemur fabula, ne viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro.

RUsticus torrentem transiturus, qui forte imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primúm eam fluminis partem tentâsset, quæ quietior placidiórque videabatur; reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus: rursus, ubi breviorem tutiorémq; adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quam tutiùs, inquit, clamosis aquis, quam quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hac admonemur fabula, ut minus verbosos & minaces quam quietos extimescamus.

De Columba & Pica.

COlumba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cum ejus pulli inde sibi semper surriperentur; Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos sæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

IRrisus ab accipitre cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potius vermibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur. Vidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quam melius tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves imperere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti: quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino & Vitulo.

ASinus & vitulus cum in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, ne hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris

oneris est proposita conditio,

Hæc fabula servos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De *Vulpe & Mulieribus gallinas edentibus.*

VUlpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui respondens quædam anus, pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus; tu vero aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De *Caponibus pinguibus & macro.*

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquatq; quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabant, dicentes, Quanto præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos vero me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus, suspiriaq; nostra & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandescamus, qui non suâ sponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, enodésque, præter unam humilem, parvam,

vam, nodosamque, quam ut deformem pusillamque cæteræ ludibrio habere solitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitate & deformitate sua ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris excisis, deformis hæc secum dicebat, De te non amplius querar, natura, quod me turpem genueris, cum formosis tam magna videam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, cum multis formositas sæpe nocuerit.

De *Cygno in morte canente, reprehenso à Ciconia.*

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo suaviores, quam in omni vita, emitteret sonos, cùm potiùs mœstus esse deberet. Cui cygnus, Quia, inquit; neque cibi quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc fabula admonet, ne mortem formidemus, qua omnes vitæ præsentis miseriæ præciduntur.

De *Muliere virum morientem flente, & parente eam consolante.*

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat parens consolabatur, dicens, Ne te afflictes, ne tantopere lugeas, filia: alium enim virum tibi inveni, isto longe formosiorem, qui prioris desiderium facile mitigabit At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore prosequebatur, non modo verba parentis non admittebat, sed intempestivam alterius mariti mentionem accusabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat, an adsit juvenis ille, quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula indicat, quam cito defunctorum maritorum amor ex uxorum animis excidere soleat.

De

De *Muliere amatoris discessum flente.*

MUlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicinâ, cur tam immoderate fleret. Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De *Musca, quæ quadrigis insidens, pulverem se excitâsse dicebat.*

QUadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto, dicebat musca, Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cum ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De *Anguilla conquerente, quod magis quam serpens infestaretur.*

ANguilla interrogabat serpentem, quare, cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potiùs quam illum insequerentur. Cui serpens, Quia rarò, inquit, me lædunt impune.

Hæc fabula indicat, minus lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

COnquerenti asino quod cornibus careret, simia vero quòd cauda sibi deesset! Tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti: qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tollerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidem in mari subita & atra tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum auxi-

auxilium implorantibus. Neſcitis, inquit, quid petitis. Ante enim quàm ſancti iſti ad Deum pro noſtra liberatione ſe conferant, hac imminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum cenſeo, qui abſq; alterius adminiculo, à tantis malis nos poterat liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella ceſſavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus.

PIſces adhuc vivi in ſartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è ſartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant conſilium quod ceperant, dicentes, Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præſentia vitemus pericula, nè incidamus in graviora.

De *quadrupedibus ſocietatem adverſus aves, cum piſcibus ineuntibus.*

QUadrupedes, cùm bellum ſibi ab avibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus ineunt ut eorum auxilio ſe ab avium furore tuerentur. Cùm autem optata expectarent auxilia, piſces negant ſe per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui, cum opus ſit, nobis adeſſe non poſſunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

Quidam avarus pro patria legatus in aliã urbem profectus erat; cui tubicines præſtò affuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem ſuos pecunia implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non eſſe nunc

nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogátque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte student conserre pecuniam.

De *Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit.*

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatûs dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Misereſco, inquit, tibi cæterisque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quamprimum enim dignitates ejusmodi estis assecuti, visum, auditumq;, & cæteros sensus ità amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De *Juvene Senis curvitatem irridente.*

JUvenis quidam conspicatus senem in arcûs tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere; Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minime irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De *Sene puellam in uxorem accipiente.*

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno, puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum solvere non posset, dicere

dicere ſolebat, Quàm malè vitam meam diſpoſui! juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem ſenex deſum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De *Aquila & Pica.*

PIca aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet; quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, reſpondit, ni vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum hirundine ineunte.

GLoriabatur turdus ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, ſi credis cum ea poſſe convivere; cùm uterq; veſtrum diverſa ſoleat appetere loca: tu enim frigidis, ille tepidis delectatur locis.

Hac *monemur fabulâ, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.*

De *Ruſtico & Mure.*

RUſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi lepôris obliviſceretur. Is cum villam ſuam caſu igne injecto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere poſſe diffiderit, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egreſſus, periculum quàm ocyſſimè fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus, accurrit, & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitaſti, nunc, quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortuna a latere tuo non diſcedunt, turbata autem, præcipiti abeunt curſu.

De *Eremita ægrotante.*

INſitum eſt à naturâ omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; à quâ ſiqui homines, qui corvo albo rariores ſunt, ſe abſtinere volunt, ſæpe in graves morbos incidere ſolent. Quidam igitur eremita, ipſa adoleſcentia ità titillationes carnis evicerat, ut uſque ad quintum & vigeſſimum ætatis annum virgo permanſerit. Cum autem ea ætate graviſſime ægrotare cœpiſſet, medici nullum aliud ſalutis ejus remedium ſe invenire dicebant, niſi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recuſavit, mori ſe potius velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maxime gratam, amittere: aſſueti enim virtutibus ægre illas à ſe diſcedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, qua nihil homini ſanæ mentis dulcius eſt, adductæ ſibi mulieris infuſus gremio, *placidum petiit per membra ſoporem.* Experrectus autem vehementer angebatur: & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant illius misererentur: quiſque igitur conſolari, & ut bono animo eſſet hortari, quoniam Deus clementiſſimus Pater ei ignoſceret, quia non voluptatis, ſed recuperandæ ſanitatis cauſa tale opus perpetraſſet. At ego, inquit, iſtud non fleo: ſed quod tantam dulcedinem citius expertus non ſum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite *quidam & Servo.*

VIr erat dives, ſervum habens tardi ingenii, quem regem ſtultorum ſolebat nuncupare. Ille his verbis ſæpius iratus, ſtatuit hero par referre. Semel enim in herum converſus, Utinam, inquit, rex ſtultorum eſſem, In toto enim terrarum orbe nullũ meo latius eſſet imperium,

imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De *Vidua Virum petente.*

VIdua quædam dives à vicinâ petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitûs gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido, etsi enim coitûs appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissime constringit.

De *Canibus Vrbanis Villaticum insequentibus.*

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitûs, qui forte ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus cum præsentiora fugientibus quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De *Anu Dæmonem accusante.*

VOlunt homines ut plurimum, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in

dæmonem culpam conferre, ut se crimine exuant; adeo omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægrè ferens, cum videret anum quandam arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat, accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit, & cum interrogarent, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, inquit, me impulit. Tum Dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minime veniâ dignos, qui cum libere peccent, fortunam vel Dæmonem accusant.

De *Testudine & Ranis*.

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebanur, adeo leves agilesque ut facile quolibet prosilirent, & longissime saltarent; naturam accusabat, quod se tardum animal, & maximo impeditum onere procreasset, ut neque facile se movere posset, & magna assidue mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunque vel levissimo ictui obnoxias; aliquantulum recreata dicebat, Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quam tot mortis subire discrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ, majori nobis commodo sæpe sunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverunt, quo paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos absterruit,

ruit, dicens, Si nutricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modo præsentia intueri, verum etiam futura longè prospicere.

De *Cane & Hero.*

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatumque solvebat: ligari autem & verberari jubebat à servo; ut beneficia à se, maleficia autem à servo in illum viderentur esse collata. Ægre autem ferens canis, se assidue ligari verberarique, aufugit: & cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus, pastusque fuisset, ligatus autem verberatusq; nunquam; respondit, Quod servus tuo jussu facit, à te factum puto.

Fabula indicat eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuêre.

De *Avibus Scarabeos timentibus.*

MAgnus timor aves incesserat, ne scarabei areum pilari eas occiderent, à quibus magnum pilarum vim in sterquilino summo labore fabricatam audierant. Tunc passer, Nolite, inquit, expavescere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere possunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De *Urso & Apibus.*

VRsus ictus ab Ape, tanta ira percitus est, ut alvearia in quibus apes mellificaverunt tota unguibus discerperet. Tunc apes universæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu, aculeis ursũ invadentes pene necavere. Qui ex eorũ manibus vix elapsus secũ dicebat, quãto melius erat apis unius

aculeum tolerare, quàm tot in me hostes meâ iracundiâ concitare!

Hæc fabula innuit, longè melius interdum esse injuriam unius sustinere, quam, dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

AUceps tetenderat volucribus retia largamque illis in areâ effuderat escam; pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucæ: quibus pastis ac avolantibus, aliæ pastum adveniunt; quas quæq; propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam exspectante, tandem advesperascere cœpit. Tunc auceps, amissa spe multas capiendi, cùm jam tempus esset quiescendi attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanserat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De *Milite & duobus Equis.*

MIles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quàm priorem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait, Cur me dominus quam te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De *Sue & Cane.*

SUs irridebat canem odorisequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus uerat instructus. Cui Canis, Nescis, inquit, insane, nescis

nescis quæ ex verberibus illis sum consecutus. Per ea enim suavissimis perdicum coturnicumque carnibus vescor.

Hæc fabula nos admonet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa consueverunt esse.

De *Trabe Boum pigritiam increpante.*

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? responderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, sustinere cogêris. Indoluit trabs, nec ampliùs boves conviciis lacessere ausa est.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cum ipse possit majoribus subjici.

De *Carduele & Puero.*

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & suavibus largísque cibis nutrita fuerat, cur caveâ egressa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, pascere possim.

Hæc fabula indicat, viri libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De *Scurra & Episcopo.*

SCurra quidam calendis Januarii ad Episcopum quendam, divitem quidem, sed avarum, accedens, numisma aureum strenæ nomine petiit. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoq; nimium sibi videri diceret, æreum quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoque posset ab Episcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, saltem benedictione tua me pro strena imperti. Tunc Episcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit, scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim

nummum æreum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indigne honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indigne ferebant, upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina consperserat, comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet nihil esse contemnendum; cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo frœno ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu, se autẽ præ illo infelicẽ, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equũ

è pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse dicens, quotidiano labore durum victum quæritare, & tupiter vestiri, quàm post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina

Hæc *fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cùm vitam eorum longe pluribus periculis, quam pauperum, videamus esse subjectam.*

De Porco & Equo.

PORcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnã prodibat, Stulte, inquit, quò properas? in pugnâ enim forrasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordésque impinguato, cùm nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria,

Hæc *fabula inquit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.*

De Coriario emente pellem Ursi à Venatore *nondum capti,*

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniámque pro eâ protulit. Ille sibi in præsentiâ pellem ursi non esse, cæterùm postridie venatum profecturum, ursóque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in sylvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde ursi venatorisque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cum

fer-

eram abesse perspiceret, ac nihil ampliùs adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, qui ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, nè deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum priùs ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & *Milite.*

Eremita quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta seculari militia, quam absque Dei offensa & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti: Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neq; stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neque prædari possint.

Hæc fabula indicat, multos vitiis renuntiare, quia illa amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

VIr quidam, defuncta uxore quam valde dilexerat, duxit alteram,& ipsam viduam,quæ assiduè ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat: cui, ut par referret, ipse quoque defunctæ uxoris mores probatissimos puditiámque insignam referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi eleemosynam petenti,partem caponis, quem in cœnam utrisq; coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent, tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optime vindicare.

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in ſylva, cum ſe ita irretitum videret, ut nullis viribus ſe inde poſſe explicare confideret, murem rogavit ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurum: quod cum mus prompte feciſſet, leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, caſu illum pede preſſit atque contrivit.

Hæc fabula indicat, matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

VLmus, in ripâ fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur; ſuam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maxima undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler, ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Ubi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multò ſe molliori factos, in tantam duritiem ignis calore perveniſſe, ut multa perdurarent ſecula, ſe jecit in ignem, ut eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hac admonet fabula, ne appetamus quod eſt nobis naturâ denegatum.

De *Agricolâ Militiam & Mercaturam affectante.*

AGricola quidam ægrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cùm nonnullos videret milites, qui actis præliis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est, ubi cùm ab imperatore suo male pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnatâ militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in quâ majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset, navigare cœperat: sed cum in alto esset, tempestate magnâ coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad unum omnes periere.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De *Asino & Scurrâ.*

ASinus indigne ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens nè se minus quàm scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ità honore dignum duceret; *Quia*, inquit, majores quam scurra crepitus ventris emitto, eòsq; absq; fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pecunias profundunt.

De *Amne suum Fontem convitiis lacessente.*

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure

mure ſerperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum, undas repreſſit, Tunc amnis,& piſcibus, & dulci ſono privatus, exaruit.

Hæc fabula eos notat,qui bona quæ agunt,ſibi arrogant, non Deo attribuunt,à quo,ceu à largo fonte, noſtra bona procedunt.

De *Viro maligno & Dæmone.*

VIr malignus cum plurima perpetraſſet ſcelera, & ſæpius captus, & carcere concluſus, arctiſſime pervigili cuſtodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui ſæpenumero illi affuit,& è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenſo, & ſolitum auxilium imploranti,dæmon,magnum calceorum pertuſorum faſcem ſuper humeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio eſſe non poſſum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi ſupereſt pecunia, qua alios valeam comparare; quare pereundum eſt tibi.

Hæc admonet fabula,ne exiſtimemus noſtra ſemper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes conſultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges ſola regere non poſſet: feciſſentque voto ſatis, niſi cornicis monitu à tali conſilio deſtitiſſent. Quæ cum cauſa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus ſaccus, implentur.

Hæc fabula docet, longè melius ab uno, quam à multis principibus gubernari.

De *Muliere, quæ pro Viro ſe velle mori dicebat.*

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantiſſima, ægre ferebat, maritum adverſa valetudine detineri; lamentabatur, ingemiſcebat, & ut ſuum in virum

rum amorem testaretur, rogabat mortem, ut, si maritum sibi esset ereptura, se potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aspectu venientem: cujus timore perterrita, & jam sui voti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occisura venisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeò amantem amici, qui non malit sibi bene esse, quem alteri.

De *Adolescente in funere matris canente.*

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad sepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus prosequebatur; filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increparetur ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà secum mœstus esse & flere deberet; Pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irasceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & sacerdotum est idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De *Viro zelotypo, qui uxorem dederat custodiendam.*

VIr zelotypus uxorem, quam parùm pudice vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat dederat custodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, si eam ità diligenter observaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam posset custodire: addidit præterea, Si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutóq; sacco eas inter herbas pascere, vesperèq; facto, omnes domum reducere,

reducere, quàm uno die impudicam mulierem servare.

Hæc fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteres recusante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures accesserunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muscæ:) quorum unus inter cætera dicebat, Opus esse clysteribus, si vellet convalescere. Quod cùm vir hujusmodì insuetus medicinæ audiret, furore percitus, medicos domi ejici jubet, dicens, Eos esse insanos, qui, cùm caput ipsi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia etiam salutaria, insuetis & inexpertis & aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus.

ASinus ægrotabat, famáque exierat, eum cito moriturum. Ad eum igitur visendum cùm lupi canésque venissent, peteréntque à filio, quomodo pater ejus se haberet; ille per ostii rimulam respondit, Meliùs quam velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus majojoribusque verberibus cæderetur, eò plures præstantioresque fructus procrearet. Cui juglans, Esnè, inquit, proverbii immemor ità dicentes.

Nux, Asinus, Mulier, simili sunt lege ligati.
Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haber-

beret victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cum ver advenisset, cogereturque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre; pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoque cum messes in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portenda essent, rursus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De *Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.*

MUres complures in cavo parietis commorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat; Tunc unus ex eis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum aiebant. Non est, profecto, non est vultui temere credendum.

Hæc fabula innuit non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cum sub ovina pelle sæpe atroces lupi delitescunt.

De *Asino, qui Hero ingrato serviebat:*

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede servierat, semel, ut fit, dum farina pressus

ſus eſſet gravi,& ſalebroſâ incederet via;ſub onere recidebat.Tum dominus implacabilis multis verberibus ſurgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miſer inter verbera hæc ſecum dicebat; Infelix ego quàm ingratum ſortitus ſum herum! Nam quamvis ei multo tempore ſine offenſâ ſervierim, tamen non hoc unum delictum tot meis priſtinis beneficiis compenſat.

Hæc fabula in eos conficta eſt,qui beneficiorum ſibi collatorum immemores etiam minimam benefactoris ſui in ſue offenſam atroci pœna proſequuntur.

De Lupo ſuadente Hiſtrici ut Tela deponeret.

LUpus eſuriens in hiſtricem intenderat animum:quam tamen quia ſagittis undique munita erat, invadere non audebat, Excogitatâ autem eam perdendi aſtutiâ, illi ſuadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo portaret: quandoquidem non aliquid ſagittarii, niſi cum prælii tempus inſtaret, portarent: Cui hiſtrix, Adverſus lupum,inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.

Hæc fabula innuit, virum ſapientem oportere adverſus inimicorum & hoſtium fraudes ſemper eſſe munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conſpicatus milvum laqueo aucupis implicitum miſertus eſt avis, quamvis ſibi inimicæ,abroſiſque dente vinculis, evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi ſe ſolutum vidit,murem nil tale ſuſpicantem corripiens,unguibus & roſtro laceravit.

Hæc fabula innuit, malignos hujuſmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere impendere.

De Cochleâ petente à Jove, ut ſuam domum ſecum ferre poſſet.

CUm Jupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus munera, quæ petiiſſent, elargiretur; cochlea ab eo petiit

petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave & molestum futurum erat, Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De *Herinaceo, Viperam hospitem ejiciente.*

HErinaceus hyemem adventare præsentiens, blandè viperam rogavit, ut in propriâ illius cavernâ adversus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cum illa fecisset, herinaceus huc atq; illùc se provolvens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolori torquebat. Illa malè secum actum videns, quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis ut exirer, orabat, quandoquidem locus duobus esset angustus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non potest. Quare vipera, sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.

F*abula indicat, eos in consortia non admittendos qui nos possunt ejicere.*

De *Lepore sese Vulpi preferente ob pedum velocitatem.*

LEpus sese dignum reputabat qui vulpi præferetur, quoniam longè illam pedum pernicitate superabat. Tum vulpes, at ego, inquit, ingenium sum sortita præstantius, quo sæpiùs quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longe superari.

De *Sene, ab impotentiam, libidinem carnis relinquente.*

VIr quidam sanctitate præditus singulari, senẽ quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat cui vehementer insudabat. Cui senex, obtemperabo inquit, pater sancte, sanctissimis optimísq; admonitionibus

tuis

tuis. Nam usum Veneris admodem mihi obesse sentio & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pena & impotentia à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poeta.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ità solus vivere posset. Cui ille Solus, inquit, tantum esse cœpi postquam te huc contulisti.

Hæc Fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turba continue stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De *Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.*

LUpus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidieq; aliquam ex eis occidebat: quod cum pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem ut videtis, est ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu; sed ex operibus judicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De *Patre filium ad virtutes frustra hortante.*

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut derelictâ vitiorum viâ virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant paritura. Cui filius, frustra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longe te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De *Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.*

PAstor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis, interfice potius lupum, qui continuo tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur; tu verò sub amicitiæ specie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quam qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De *Ariete cum Tauro pugnante.*

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes statim facileq; superaret: quare cum nullum amplius arietē inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontē arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut fere moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacessere, cui me imparem creavit natura.

F*abula indicat, cum potentioribus non esse certandum.*

De *Viduâ & Asino viridi.*

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnendæ essent populi voces hâc arte monstravit. Jussit enim asinum album quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis viros circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab

initio

initio omnes invaserat, ut non solum pueri, verum etiam senes hac re insolita moti, asinum animi gratia comitarentur. Deinde cum hujusmodi animal quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Itidem inquit ad viduam commater eveniet tibi: si enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi: deinde hic sermo conticescet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem esse tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinet esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longe illinc pascebantur, in escam pullorum suorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa, eum ut pusillum & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos opponere non dubitavit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus hanc injuriam minime impunitam abire permisit: arb orem enim quæ nidum sustinebat, radicitus effodit; quæ levi impulsu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejicit: qui à feris depasti magnum doloris solatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat Fabula, neminem potentia sua fretum imbeciliores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiarum injurias ulciscantur.

De Lupo pisce fluvii maris regnum affectante.

LUpus piscis erat in amne quodam qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejusdem fluminis pisces excededat. Unde cuncti eũ admirabantur, & tanquã regẽ precipuo prosequebantur honore. Quare in superbiam elatus, majorem principatum cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare ut ejus regnum sibi vindicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc Fabula nos admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De *Ove Pastori conviciante.*

OVis convitiabatur pastori quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumq; ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam & lupis canibusq; projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat; non debere homines in Deum *excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.*

De *auriga & Rota currus stridente.*

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior strideret, cum cæteræ idem non facerent: Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc Fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De *Viro amicos experiri volente.*

VIr quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissime invitabat: ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secũ irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæte-

ris

ris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum numero habuit; quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VUlpes cum fugeret à cane, & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret: Quid me, inquit, ô canis perdere cupis cujus caro tibi usui non esse potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis omissâ vulpe, leporem insecutus est; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit: Paucis post diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim ejus audierat) quòd se cani demonstrâsset. Cui vulpes, Quid me accusas, lepus, cùm tantoperè te laudavi? quid diceres si te vituperâssem?

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

LEpus & vulpes à Jove petebant: hæc ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ità respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem cæteri

teri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exsilvêre, tum demum innotuit quantò hic, paulò antè irrisus, cæteros velocitate superaret: omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula indicat non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico per vocem hœdi ad Jurisconsultum admisso.

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille aliis negotiis impeditus renũciari jubet se non posse nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidòque amico plurimùm fidebat, sæpius rediens, nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ædes jurisperiti stabat; & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, audita voce hœdi januam illicò aperiens, hominem introire jubet. Tunc Rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilésque esse, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoque adolescentulam formosam admodum & libidinosam: cujus effrænæ libidini dum satisfacere cupit, ità lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magìs quàm vivo similis videretur: non ingredi, non stare, nõ aliquod opus facere poterat, sed ut senex qui-

quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant insectati, illàc iter haberent, quos cùm adolescens interrogaret, cur lupum non ceperant, ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, Uxorem profectò hic lupus habere non debet: si enim uxori junctus esset, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem esse adeo robustum & fortem, quem nimius Veneris usus non infirmum & debilem reddat.

De *Sene juvenem poma sibi surripientem saxis dejiciente.*

SEnex quidam juvenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre. Sed cùm incassum verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente: Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conspicatus, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis posse depellere. Tunc senex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adversus raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt esse virtutem: lapidésque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens illum descendere & abire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Luscinia, *cantum Accipitri pro vita pollicente.*

LUscinia ab accipitre famelico comprehensa, cùm modo se ab eo devorandam esse intelligeret, blandè eum rogabat ut se dimitteret; pollicita pro tanto beneficio ingentem

gentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo, At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De *Leone Porcum sibi socium eligente.*

LEo cùm socios adsciscere sibi vellet, multáque animalia sese illi adjungere optarent, ídque precibus & votis exposcerent, spretis cæteris, cum porco solùm societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo quãtumvis magno discrimine, unquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De *Culice cibum & hospitium ab Ape petente.*

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros iis artibus erudiamus, quæ eos ab inopiâ valent vindicare.

De *Asino tubicine, & Lepore tabellario.*

LEo rex quadrupedum, adversus volucres pugnaturus suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferri possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cernebat; respondit. Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit; lepos verò, ob pedum

celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De *Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuere.*

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minime infestabant. Columbæ, illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere. Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maxime columbas, vexare & occidere non desinebāt. Tum secum columbæ, Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat.

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda potius quam extinguenda; ut dum inter se digladiantur, viros bonos quiete vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paternà domo efferret, rursúsque mariti domum ingressura accendit & introfert; Significat, inquit, me hodie igne mè soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De *Prætore repetundarum damnato.*

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumq; ægre ablata restitueret, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur: cum autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne, illa deponere coacti, mærore conficiamur.

De sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululum differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus preparasti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquam à se visam antea, diceret; Cum, inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli fere jam restant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæterósque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc fabula indicat, ita vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum quem morienti sibi jusserat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus: Cui sacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS IN Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.



Romiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cum non possem ad venationem meam, id est, ad literas me converti : & fortè ad manus venit libellus Græcus ex prædâ navali, 33 Æsopi fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sive fabulas, sive mavis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si Octavianum, Marcumq; Antonium orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus; profecto tu, vir literarum amantissimus; & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratamq; fecisset : ego quoq; tibi jucundus gratusq; ero , qui plures quam triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & si forte hoc te magis juvat, etiam pingues Oblectant enim hæ fabulæ & alunt, nec minus fructus habent quam floris. Sed ne donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras, quam has fabulas malis, rescribe : mittam namque non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe Cajeta, Calend. Maii, Anno 1538.

De *Vulpe & Capro.*

VUlpes & Caper sitibundi in quendam puteum descenderunt; in quo cũ perbibissent, circumspicienti reditum capro, vulpes ait, Bono animo esto, caper, excogitavi namq; quo pacto uterq; reduces simus. Siquidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq; adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaq; tua transiliens, & extra puteũ evadens te istinc postea educã. Cujus consilio fidẽ habente capro, atq; ut ille jubebat, obtemperante, ipsa è puteo prosiliit,

prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabátq; nihil de hirco curæ habens. Cæterũ cum ab hirco ut fœdifragra incusaretur, respondit, Enim vero hirce si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quàm de reditu exploratum habuisses

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VUlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquando ex improviso obviâsset, ita conspectum ejus expavit, ut parum absuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cum leonem eundem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamq; alendam & in societatem gallorũ dedit una cum illis saginandam; cumque galli pro se quisque mordebant abigebantque, perdix autem apud se affligabatur, existimans ideo talia inferri sibi à gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuóq; percutientes; recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem posthac non affligabor amplius: videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne a domesticorum quidem injuria abstinere.

De

De Vulpe & Capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scienter, fabréque factum: quod cum in manum sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conductâ in domo habitans, fullonem invitavit, qui eò loci proxime venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reversus fuisset, cùm multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum verò id maxime, quod Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset; ejusdem rei Rhodios, qui affuerant testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo: si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hîc certamen saliendi!

Hæc indicat fabula, quod ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsq; passerculum sub pallio, quē pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextrâ, si vivitne, an mortuum

mortuum est? prolaturus passerculum vivum si ille mortuum respondisset; rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: occidisset enim statim sub pallio clàm, priusquam proferret. At deus subdolam calliditatem hominis intelligens dixit, O consultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium est) facito; & sive vivum, sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latêre neque fallere.

De *Piscatore & Smaride*.

PIscator quidam, demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat; Noli me in præsentia capere tam pusillam & minutã, sine abire, & crescere, ut postea sic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui piscator inquit, Ego verò amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc Fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De *Equo & Asino*.

VIr quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo, Si me salvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simúlque corium quod a mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infæcilissimo! quid mihi misero mali evenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.

Hæc *fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sint incolumes.*

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate, ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloq; post calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret, Respondente autem viro, Ut edulium refrigerem; Atq;ego, inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc fabula innuit, devitandam ejus amicitiam esse, cujus anceps vita est & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo suam pellem versicolorem extollente, vulpes, cùm suam præponere non posset, inquit, At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum!

Hæc fabula innuit, pluchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam delicium formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea miserta cupiditatis adolescentuli convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus forma inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum: quibus considentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutâsset & mores, murem immisit in medium. At illa & eorum qui

aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Fabula indicat, scelestos homines, etsi conditionem statumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De *Agricolâ & Canibus.*

AGricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primùm interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum, postremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cùm animadvertissent, inter se collocuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Fabula significat, fugiendos eos esse cavendosque, qui à familiaribus quoque manus non abstinent.

De Agricolâ filios suos docente.

AGricola filios suos videns quotidie litigantes, neq; in gratiam inter se reduci potuisse, jussit complures virgulas sibi afferri. Aderant autē filii illic sedentes. Quæ cùm allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum, jussitq; singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis vero confringere non valentibus, solvens posteà fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atque illis statim facileque frangentibus, intulit, Ita & vos, filii mei, si unanimes invicem persticeritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis. Sin minùs, ipsa vestra æmulatio atque seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel discordia jacturam.

D

De *Muliere & Gallina.*

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans autem mulier pro singulis bina ova parituram, si plus tribuisset escarum, opiparè educabat. Gallina vero pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingravescentes ab instituto retardantur.

De *Homine quem Canis momorderat.*

ADmorsus à cane quidam, circumibat singulos, corrogans curationem; nactusq; est quendam, qui, cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, convalescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris, & porrige cani qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, si istuc fecero, dignus sim qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat improbos homines, cùm maxima beneficia acceperint, tum maxime ad malefacta animari.

De *duobus Amicis & Urso.*

DUobus amicis unà iter facientibus fit ursus obviam: quorum unus perteritus, in arborem scandens latuit: alter verò cùm se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo, qui stratus jacebat, usquequaquè continente respirationem; irà mortuum esse credens ursus abiit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox aliter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, nè posthac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando revocant pedem.

De Adolescentibus & Coquo.

DUo adolescentes opsonium à coquo mercati communiter erant. Cæterum cum coquus quibusdam negotiis domesticis animũ intenderet vacarétque, alter adolescentum partem opsonii in alterius manus immisit. Convertente se coquo,& partem carnis,quæ aberat, requirente; qui carnem sustulerat,jurabat se non habere: qui vero habebat, jurabat se non abstulisse. Quibus coquus, intellecta adolescentum astutia, inquit,Etsi me latet fur, tamen eum,per quem jurastis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quod si quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit & omnia videt.

De Arundine & Olea.

DIsceptabant arundo & olea de constantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus exspectans. Nam cùm ventus vehemens ingruisset,arundo agitabatur reflectebatúrq; : olea verò violentia ventorum, cum reluctari vellet, confracta est.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hostibus, ad eos qui circumsistebant proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum insontémque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quę illi vicissim cum clamore responderunt. Tu verò hoc ipso magis trucidaberis,quòd cum ipse dimicare nequeas,cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus persuadent ad inique agendum.

De

De Aucupe & Vipera.

AUceps quidam ſumptis aucupatoris retibus ad venandum proceſſit, viſóque palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſe arundines cum retibus ad avem clanculùm admovebat, ſperans ſe illam venari poſſe. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem viperam pedibus preſſit; quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miſerum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare; ſæpe tamen ab aliis ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

CAſtor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejuſque genitalia ad artem medicam ſanè utilia ſunt. Ubi videt indagantibus hominibus ſe captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, atque inſequentes proſpiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula innuit, hujus exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum delphinū inſequentem præcipiti curſu fugeret, & jamjam capiendus eſſet, in anfractum quendam ſe intorſit. Delphinus quoque ad alterum ſimilem ipſo impetu alliſus eſt, ad quem thynnus reſpiciens, eumq; exſpirantem videns, inquit, Jam mihi mors non eſt moleſta, videnti eum, qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc fabula indicat æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunq; fueris te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domûs ejus effractas esse omniáque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens, properánsq; cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipse non divinâsti.

Fabula ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et id quoq; inquit medicus, bonum est. Tertio cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice respondit etiam, Benè habeo, sed morior.

Fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectóque lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus

esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum modo abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus ferratos calces in faciem lupi impegit; fractaq; illius fronte, naribus, & dentibus, aufugit; lupo seipsum accusante, ac merito sibi id evenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

AUceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit se condere urbem: abiitq; longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia oppositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præsides sævitiam exercent.

De *Viatore & Pera inventa.*

VIator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventa autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarumque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalasque; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidam in scholâ condiscipuli furatus tabellam alphabetariam attulit matri suæ: à quâ non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre vero sequente ac vociferante, rogavit ille satellites ut paulisper cum eâ ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus emorsam evulsit. Cùm mater cæteriq; eum increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium; hæc mihi, inquit, ut perderer causa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam, ad ulteriora progressus, nunc ad supplicium ducerer.

Hæc fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cum viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ad mercatum. Itaq; venundatis ovibus, emptisque palmularum sarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exoneratâ navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sane tranquillum) respondens, inquit, palmulas iterum vult, quantum intelligo, ideoq; immotum sese ostendit.

Hæc innuit fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujusdam senis, & Leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat a leone trucidari. Territus igitur, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœ-

amœnissimum. Illuc inducens filium, assiduus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus: in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eò amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propriùs stans leoni, inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Quâ ex percussione manus emarcuit, succrevitq; sanies, ac febris subsecuta est, breviq; tempore adolescens est mortuus. Ità leo adolescentem occidit, nihil adjuvante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit. Quid mirum si crines qui non erant mei à me recesserunt? Illi quoq; recesserunt qui mecum fuerant nati:

Hæc fabula indicat, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuo manere.

ÆSOPI FABULATORIS clarissimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium.*

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortuna vero servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalitatis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiamque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porro fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere eas quæ hominum sunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem, nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperit. Has igitur fabulas si quis rite gustaverit, quam viam sequi, quamque vitare debet, in privatis publicisque negotiis, facilè comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, tum quid fabula significet compendiosius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De Aquilâ & Vulpe.

AQuila & vulpes, conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conversatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit: vulpes vero, arborem prope, inter dumera catulos collocat. Una igitur dierum cum vulpes latibulū egressa pastū catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga in latibulū devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorū morte atroci, valde tristata est: & cum aquilā ulsci non posset, quia quadrupes existens, volucrem

crem perſequi nequibat (quod unum miſeris ac impotentibus datur) aquilam exſecratur , ac mala ſibi imprecatur ; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari; cujus fruſtũ unà cum carbonibus accenſis aquila arripiens, ſuſtulit ad nidum, ſed vento vehementius ſpirante, nidus, qui ex fœno ac materia exili aridâq; confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam ſentientes , cum volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens, in aquilæ conſpectu devorat.

Fabula ſignificat , quòd qui amicitiam violant , quamvis eorum quos læſerint ultionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De *Aquila & Corvo.*

AQuila celsâ ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit : quam rem cum corvus conſpicatur , æmulatione motus , vehementi cũ ſtrepitu ac ſtridore devolat in arietem , atq; ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde ſe jam motu alarum explicare non poſſit. Hunc Paſtor cum ita implicitum videt, accurrens, corvum comprehendit, atq; alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quiſpiam corvum rogabat, quænam volucris eſſet? corvus ait, Prius quidem, quoad animum aquila fui, nunc verò me corvum eſſe certe cognoſco.

F*abula ſignificat, quod qui ſupra vires quippiam audet, hoc ſolum efficit, quod in adverſa ſæpiùs incidit , ac ſe vulgo ridiculum exhibet.*

De *Aquila & Scabrone.*

AQuila leporẽ perſequebatur. Lepus conſilii inops, cum tempus obtulit, ſcabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde cum aquilam propinquantem ſcabro conſpicatur, eum precatur , nè ſuum eripiat ſi ſervum. Aquila ſcabronis parvitatem contemnens

ram eo leporem excedit. Verùm ſcabro ſuæ injuriæ memor ubi aquila nidificaret, obſervat. Ecce! aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (eſt enim ales deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cum tempus adeſt, ejus in ſinu pariat ova. Hoc ſcabro prævidens globum e ſtercore confecit, atque ſurſum evolans, in Jovis ſinum demiſit. Jupiter, volens e ſinu globum excutere, ova aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc, aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exſiſtunt.

Fabula ſignificat, quod nullus porro contemnendus; quoniam nemo eſt qui injuriam accipiat, quin, cum tempus datur, ſe ulciſci quærat.

De *Philomela & Accipitre*.

PHilomela cum alta in quercu ſederet more ſuo ſola canebat. Eam accipiter cibum queritans, cum intueretur, repente advolat, illámque rapit. At philomela cum ſe interituram videt, accipitrem precatur, ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipſa ſatis minime ſit; ſed pro ſaturitate ſuâ, ut ad majores aves ſe vertat, opus profecto fore. Eam accipiter torve conſpiciens, ait, ſtultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris ſpe paſtus.

Fabula ſignificat, quod, qui omittunt id quod manu tenent rerum majorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe & *Trago*.

VUlpes & tragus ſitientes, in quendam puteum deſcenderunt: verum enim poſt potum, cũ egreſſũ non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono ſis animo: nã, quid ſaluti noſtræ opus ſit, probe animadverti; etenim rectus ſtabis ac pedibus anterioribus cornibuſque muro adhærebis; tuas ego ſcapulas cornuaq; cõſcẽdens, cũ

egreſſa

egreſſa puteum fuero, te comprehendens hinc extraham, Huic caper promptè deſervivit. Vulpes ſuo exſultans egreſſu, circa os putei capro illudit. At dum caper illam incuſat ſibi pacta haud ſervâſſe, ei facetè vulpecula inquit, Si ea, caper, ſapientiâ præditus eſſes, quo pilorum ornatu iſthæc tua barba referta eſt, non priùs in puteum deſcendiſſes, quàm egreſſum penſiculare vidiſſes.

Fabula ſignificat, quod homines conſilio præditi rerum finem priùs inſpiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De *Vulpe & Leone.*

VUlpes, quæ nunquam viderat leonem, cum illi fortè obviâſſet, adeò pertimuit, ut mortem pene obiret. Rurſum illum cum aſpexiſſet, pertimuit; ſed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens, fuit auſa coràm diſſerere.

Fabula ſignificat, quod res terribiles uſus & conſuetudo familiares facit.

De *Cato & Gallo.*

CAtus cum gallum cepiſſet, atque cauſam quæreret quî eum comedere poſſet, illum criminari cœpit, quod eſſet animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quieſcere mortales. Gallus ſe excuſabat, quod id ageret ad eorum voluptatem cum ad opera facienda illos excitaret. Rurſum catus ait, impius es, ac ſupra modum ſceleſtus, qui agis continue contra naturam, cum nec à matre, nec à ſororibus, te abſtineas; ſed per incontinentiam cum illis te commiſceas. Gallus item defendebat, quòd dominæ ſuæ quæſtûs gratiâ id quoque ageret. Enimverò ex hujuſmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excuſationibus licet abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula ſignificat. quod qui pravus exſiſtit naturâ, cum ſemel delinquere animo propoſuit, quamvis cauſæ deſit prætextûs, à pravitate tamen non deſiſtit.

De

De Vulpe sine cauda.

VUlpes ut è laqueo evaserat abscissâ caudâ, cum ex pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut sub communis commodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaq; ad unum vulpibus congregatis, suadet ut caudam sibi abscindant; disserens, caudam, non modo dedecori vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una facete respondit, Heus soror, si res ista tibi soli conducit, hoc itidem aliis consulere haud æquū est.

Hæc Fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride pisciculo.

PIscator qui mari rete tetendit, eo smaridem cepit pisciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atq; majorem quæstum ex eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic Piscator lepide respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstûs.

Fabula significat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna insit spes, stultorum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes cum sepem quandam ascenderet, ut periculum vitaret quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit: & cum graviter saucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cætera consuevisti.

Fabula significat, quod stultum est implorare auxilium ab illis, quibus natura datum est obesse potiùs quam prodesse.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VUlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm Crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum; vulpes ei subridens ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clare apparet quod multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignarium; quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores: lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat; manu verò, ubi vulpes latebat, locum ostendit. Verum enim venatores re haud perceptâ statim abeunt. Vulpes ut illos abiisse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius vulpem criminatur, quod, cum salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens illi tacite ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quod homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicẽ illis compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisq; percuterent, perdix eâ injuriâ vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias. Gallos deinde cum

cùm invicem certantes conspiceret perdix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud tristabor, postea quam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapientia præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De *Vulpe & Larva.*

VUlpes citharœdi domum ingressa, dum, quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, larvæ caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiens, ait, O quale sine cerebro caput!

Fabula significat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De *homine & ligneo Deo.*

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam sibi tribueret: sed quanto magis orabat, tanto res domi angustior erat. Demum ille concitus ira, deum cruribus prehensis rapit & caput parieti illidit. Excusso igitur capite, multum auri exsiliit: quod homo colligens, ait, Perversus nimium atq; perfidus, qui dum in honore te habui, nihil equidem profuisti; percussus vero & verberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocavit: ejus quoq; canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus cùm tantum dapum videret apparatum, lætus secum ipse ait, Hodie porro ita me explebo, quod die crastino comedere non indigebo; hisq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conspicens, tacitus per caudam cepit, atque illum sæpius rotans, per fenestrã projicit, Ille attonitus humo

assur-

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opiparè cœnaverit. At ille languens, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De *Aquila* & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fértque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, utì prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi vero omni studio vitandi.

De Viro *Agricola*.

HOmo quidam agricultor exsistens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorũ cultus fieri peritos, eos vocavit, atque inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam funditùs effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus Thesaurum parit.

De *Carbonario* & *Lotore*.

CArbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus ait, Id conducibile haud mihi

 esset

esset: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quòd res natura dissimiles stare simul commode non possunt.

De Vulpe esuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comêdit quòd ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cum ex nimiâ ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens, gemebat. Ejus gemitum vulpes aliâ transiens, illàc cum audiret, illuc accedit, rogátque quidnam gemeret: deinde causam gemîtus edocta, lepidè ait, istîc manendum est usque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrâsti; nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis juxta maris littus accedit, atque saxo quodam superexistens, imprimis tubicinare cœpit; putans cantu se pisces facile esse capturum: verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulsê ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini, saltare noluistis: nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probè fiant, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores Piscatum profecti, diúque piscando defessi, fame præterea & mœrore, quòd nihil cepissent, confecti, cum abire decernunt, ecce! piscis quidam alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscatores

res admodum læti comprehendunt, ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet, quod; ars efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret, diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiti volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eáq; super altare deponens, lepide inquit, Ecce! quod vovi votum vobis, nunc persolvo. At dii illum ulcisci volentes, in somnis ei assistunt, atq; inquiunt. Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad litrus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter, ait Ego quidem longe formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula *indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.*

De *Piscatoribus quibusdam.*

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave esse sentirent lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum vero ingens reti inesse cùm perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane sociis inquit, Animis estote

 quie-

quietis; quippe lætitiæ soror est mestitia. Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De *Ranis Regem petentibus.*

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi dedat. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrasse postea nos pœnitet.

De *Catâ in fœminam mutatâ.*

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta Venerem oravit, ut eum in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis eam mutavit; quam cum longe speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam, licet personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De *Sene Mortem vocante*.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longâ viâ defessus esset, fasce humi deposito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, causamque, quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex Ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quod quisque vitæ cupidior est, licet mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper devitat.

De *Muliere & Medico.*

MUlier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium ei dare promittens si eo morbo curaretur; si vero non liberaretur, nihil debere pacta est. Medicus vero quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil suarum rerum domi esse perspicerat, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; sed se curatam ophthalmiâ esse, id vero pernegat; aiens. Cum cæca eram, domum multâ supellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula *declarat*, *quod homines avaritiæ deditì*, *sibimet sæpius contradicunt*.

De *Agricola & Canibus.*

AGricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primum vesci cœpit, cum vero indies magis sæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cùm animadverterent canes, invicem verba faciunt; Quî hic stamus? Inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamusne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ boves gratiâ jugulavit?

Fabula significat quod eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De

De *Agricola & Filiis.*

AGricola quidam cumplures habuit filios, continua seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cum igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat. Si quando animis idem senseritis, nati mihi carissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

De *Muliere & Gallina.*

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum, putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ tradere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De *Homine à cane morso.*

HOmo quidam, cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviàm factus, atq; de medico rogatus ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest: Alter, arridens,

venustissi-

venustissime, inquit Si hujusmodi utar remedio, indies magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De *duobus Amicis & Ursâ.*

AMici duo, dum rus viarent, ursa eis obviam occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, utì mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit: (dicunt enim à cadavere ursos omnio abstinere) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar ampliùs.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui, cum est opus amicis subsidia denegant.

De *Adolescentibus duobus & Coquo.*

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui vero habebat, se non accepisse jurabat. Coquus percepto juvenum dolo, ait; Et si fallor equidem a vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De *duobus Inimicis.*

DUo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unâ in navi navagabant. Et cum alter alterum eodē in loco stare non pateretur, unus in puppi,

alter in prorâ consedit. Ortâ autem tempestate, cùm navis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi prius deberet: & cùm gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modò molesta minime est, si inimicum meum priùs mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Cannâ & Olivâ.

QUarum esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus radicitus evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans salutem facile est assecuta.

Fabula indicat, quod potentioribus sine controversia mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem perspiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, contempsit. Sed cùm immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cùm conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas, ut immolareris.

Fabula significat, quod otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret; Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyus abi; quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula indicat quod sæpius in periculum culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam, accusamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quòd perplures forent, mures catus præſentiens, illuc acceſſit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum ſe indies conſumi perſpicerent, ad unum coacti inquiunt ſecum, De cætero inferius non eſt deſcendendum, ſi nolumus perditum iri omnes, ſed hic ſuperius manendum, quò catus aſcendere non poteſt. At catus, conſilio murum percepto, ſimulans ſe mortuum eſſe poſterioribus ſe ad palum ſuſpendit, qui fixus parieti erat. E muribus quiſpiam deorſum, acute perſpiciens, ut catum cognovit, haud inſacete ait, Heus amice, ſi te felem eſſe certo ſcirem, deorſum minime deſcenderem.

Fabula ſignificat, quod vir prudens, ſemel ſi fallitur, fictis & ſimulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, ſimia ità appoſitè ſaltavit, quod omnium fere conſenſu rex ſtatim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in foveâ ſitas, illuc ſimiam ut duxit, inquit ad eam, Hìc theſaurus abſconditus eſt, qui ex lege ſpectat ad reges: quare cum tuus ex lege ſit, tute ipſa capias illum. Simia vulpis ſuaſu illuc temerè accedens, ut ſe captam laqueo ſenſit, vulpem acriter acuſat, quòd dolo ſe deceperat. Ei vulpes haud illepide ait, Heus ſtulta, quæ, cum fortuna te extuliſſet dominari cæteris jam te putabas dignã.

Fabula indicat, quod qui temerè aliquid aggreditur, temere in periculum incidit ac vulgo ridiculus eſt.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi ſiti cum vexaretur, ad fontem proficiſcitur: dumq; potat ſuam in aquam perſpiciens umbram, valde lætatus eſt magnitudine cornuum, & ramoſitate;

mositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce! leo apparet, ac cervum prosequitur. At cervus, fugam arripiens leonem per campos longe anteibat: (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quousque igitur leo campos persecutus est cervum, eum assequi non potuit, casu verò contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non posset, à leone captus, cū se moriturū videret, Heu me miserum inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula significat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricolâ & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua continuo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum solvat missumque faciat. cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senectâ deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt: nam qui sis probe teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo benè clausâ existens, cùm lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur.

tur. Quam rem præſentiens corvus, ac ſuæ deformitatis conſcius, pennis aliorum hinc inde collectis ſe decoravit, ac ſpecioſiſſimum omnium ſe reddidit. Adeſt dies præfinitus, veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cum regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes, quæque ſuas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis, cum eſſet exutus, corvus, ut erat, demum remanſit.

Fabula ſignificat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amiſſis, quiſnam ille ſit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tuæ ſonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hoſtibus deinde per inſidias captus, miſerandâ voce clamabat, Ne abs re ac fruſtrà occidere me velltis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud poſſideo. Qui eum vinctum ducebant, hujuſmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod, cum hoſtibus manum conferre devitans, alios ſonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula ſignificat, quod graviori pœnâ digni judicandi ſunt, qui, cum ipſi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipſe ferrum cudebat, continue dormiebat: cum verò manducabat, canis ſtatim ſurgebat, & quæ ſub menſa erant dejecta, ceu oſſa, & alia hujuſmodi, ſine morâ corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem. Heus miſer, quid faciam neſcio, qui dum ferrum cudo, continue dormis, & ſegnitie teneris: rurſus cum dentes moveo, ſtatim ſurgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula ſignificat, quod ſocordes & ſomnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus gravi cenſura coërcendi.

De *Mula quadam.*

MUla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine laſciviebat, ſecūm inquiens, Pater mihi equus fuit, qui curſu celerrimus erat, & ego ei per omnia ſum ſimilis. Parum poſt contigit, quod oportuit mulam quantū potuit currere: ſed cum curſu ceſſavit, Heu me miſerum, inquit, quæ me equi filiam eſſe putabam! At nunc memini mihi patrem aſinum fuiſſe.

Fabula indicat, quod ſtulti in proſperis ſeipſos non agnoſcunt, ſed in adverſis perſæpe recognoſcunt errores.

De *Thynno & Delphino.*

THynnus, cum eum delphinus perſequeretur, magno elatus impetu, ac ſtridore, à vehementi fluctu in Inſulam defertur: eundemq; in ſcopulum à fluctu eodem delphinus, dum ſe putat capere thynnum, ipſe quoq; defertur. Thynnus converſus, cum delphinum expirantem animam perſpicit, ſecum ipſe ait, Mors mihi moleſta admodum non eſt, ex quo mortis autorem mori ſimul mecum perſpicio.

Fabula ſignificat, quod quivis adverſa levius fert, cum adverſitatum autores eâdem adverſitate opprimi perſpicit.

De *Medico & Mortuo.*

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotum eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iſte ſi ſe vino abſtinuiſſet, & clyſteriis uſus fuiſſet, eum mori non contigiſſet. Ex his qui aderant, quiſpiam medio haud infacete ait, Heus medice, iſta conſilia cum prodeſſe quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodeſſe.

Fabula ſignificat, quod ubi haud prodeſt conſilium, id eo tempore dare, eſt ſane amicum deludere.

De *Aucupe & Turdo.*

AUceps aucupatum calamis viſcoque tetendit; & cum turdum canere arboris ſuper ramum aſpexit,

ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morsúsq; ab ea, cum jam ob venenum se deficere presensit, Heu me miserum, ingemuit, qui dum aliúm capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De *Castore.*

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaq; cum quispiam eum sequitur, ceu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens, quantum potest fugit usquequo ad locum, ne videtur, salvus deveniat: atq; ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves pascente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depasceret sæpius clamabat, Heus, ó! á lupis mihi succurrite. Qui circumaderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id joci causa fecisset; ecce! cum lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, serio clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De *Corvo & Vulpe.*

COrvus, cum carnium frustum rapuisset, super arborem quandam resedit, Vulpes eum suspiciens atque carnes sibi cupiens, illum arte agrgeditur. Stans igitur sub

ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quàm magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa, hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulteriùs, dum magnâ voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas, cum vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adverſa ſæpius incidunt.

De *Cane & Lupo.*

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus ſuperveniens eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vellet, canis, ne eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi Lupe, nunc me occidere noli, Nam, ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me exſpectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimiſit, Paucos poſt dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſtice inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exſpectes.

Fabula indicat, quod ſapiens, cum vitat periculum, ab illo poſtea continue cavet.

De *Corvo ægroto.*

COrvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro ſuâ ſanitate deos precaretur, inquiens, Mater, noli plorare, ſed deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Ei mater cito reſpondit, *Quem* deorum tibi fore propitium putas, cum nullas ſit, è cujus

cujus

cujus aris ſacra non rapueris?

Fabula ſignificat, quod qui in proſperitate quemvis offendit, in adverſis amicum ſibi reperiet neminem.

De *Cane carnes portante.*

CAnis ore ferens carnes, ac flumen tranſiens, cum ſub aquâ umbram proſpexit, putavit alium eſſe canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipſe ferebat, eas carnes ſub aquas ire dimiſit, & ut umbram caperet, ſe movet: ſed carnes & umbram, quæ ſane nihil erant, ſimul perdidit.

Fabula ſignificat, quod cupiditate plus ſemper habendi, quæ tenemus ea ſæpenumero perdimus.

De *Leone & Rana.*

LEo, cùm ranam magniloquacem audiret, pûtans aliquod magnum animal eſſe, ſe retrò vertit, parúmque ſtans, ranam è ſtagno exeuntem videt: quam indignabundus ſtatim pedibus calcavit, aiens, Nullum ampliùs, ut te perſpiciat, animal clamore movebîs.

Fabula ſignificat, quod apud verboſos nihil præter linguam reperitur.

De *Leone ſene.*

LEo, cùm ſenuiſſet, nec victum ſibi quærere poſſet, viam machinatus eſt, quî alimenta haud ſibi deeſſent. Ingreſſus igitur ſpeluncam, graviter ægrotare jacens ſe ſimulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia, viſitandi gratiâ ad eum accedebant: quæ leo capiens ſingulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidiſſet, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum ſpeluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius ſtans rogat. Et leo blande reſpondens, ait. Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem veſtigia cerno, ſed egredientium veſtigia nulla.

Fabula ſignificat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facile devitat.

De

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum prope accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, discubuerat, cum multos lebetes, nec magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbane respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De *Leone*, *Asino*, *Vulpe.*

LEo, asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cúmque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit ex tempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De *Leone cujusdam Rustici* Filiam *amante.*

LEo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cùm habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus, ait, nullo pacto se assensurum,

rum quod filia bestiæ nubat. Cum illum leo torve adspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cum ungulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando persequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis se commit, de facili perit.

De *Leæna & Vulpe.*

LEæna cum à vulpe sæpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum sane, at pol leónem.

Fabula indicat quod pulchritudo haud in copia rerum, sed in virtute, consistit.

De *Lupo & Grue.*

Lupus in gutture osse retento, cum longe cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi esse debet, quod ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De *Lupo & Agno.*

LUpus, cum agnum invenisset errantem, eum non cepit fortissima manu; sed causam quæsivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit, tu mihi abunde jam diu intulisti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, agrum mihi pascendo vastasti. Agnus inquit, cum dentibus etiam caream, id

facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cum aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licet tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opipare intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DUo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter vero victoriâ elatus, domus tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suum pugnando superasse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimonium contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans in publicum venit, ac solus gallinis libere potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis nimium fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magna hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas; quo audito domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula *indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.*

De Formica & Columba.

FOrmica sitiens in fontem descendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuo frangit & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se aplicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debere eos qui participes sunt rationis.

De Vitulo & Cerva.

VItulus cervæ aliquando ait, Cum magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longe cornibus munitior, cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit subridens. Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quod qui natura timidi sunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

APes, quæ ceræ mater exsistit, quondam accedens ut diis sacra faceret, Jovi donum obtulit mellis: qua oblatione Jupiter lætus, jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velim ut quicunq; ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua rogatione Jupite

ambiguus, quoniam genus mortalium longe amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quod quicunq; ad alvearia pro rapiendo melle, accesserit, si eum pupugeris & in punctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris tibiq; vita sit ipse stimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De *Musca.*

MUsca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minime potest.

De *Adolescente quodam & Hirundine.*

ADolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset, solaq; vestis remansisset, visa ante tempus hirundine æstatem jam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De *Ægroto & Medico.*

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisset, plus quam opus esset, se sudasse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundo rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore, medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus

ait, id ad ſalutem optimum fuiſſe. Deinde ex domeſticis cùm quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad ſalutem, ut medicus ait, perplura & optima ſunt; illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præſtare quiſquam debet.

De *Lignatore quodam.*

LIgnator quidam dum juxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus, juxta fluminis ripam gemens conſidebat, Mercurius miſericordiâ motus lignario apparuit, ſuiq; fletûs cauſam rogavit: quam ſimulac didicit ſecurim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa eſſet, rogavit. At eam pauper ſuam eſſe negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quàm cùm pauper illi ſuam quoque eſſe negaret, poſtremò Mercurius ligneam ſuſtulit. Illam ſuam eſſe cùm pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem verum juſtúmq; omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius quid ſibi acciderat, aperit ad ſocios: quorum unus id experiri volens, cùm ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam dejecit, deinde flens in ripâ conſedit. Cujus Mercurius fletûs cauſam edoctus, ſecurim auream afferens, illáne eſſet quam perdiderat, rogavit. Quam cùm ſuam eſſe aſſereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec ſuam tradidit.

Fabula ſignificat, quod quanto Deus propitior eſt probis, tanto improbis exſiſtit infeſtior.

De *Aſino & Jove.*

ASinus olitori cuidam ſerviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum sibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat, ut figulo veneat. Apud quem asinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, regulas, & hujusmodi, secundo Jovem precatur, ut alteri deserviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & pauco cibo serviens. Heu me miserum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur!

Fabula significat, quod priores dominos tunc servi desiderant, cum deteriores experiuntur.

De *Leporibus & Ranis.*

LEpores in unum simul convenerunt; ubi cùm de miseriâ ipsorum innatâ dolerent, gemeréntq; quòd vita eis, quàm ceteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos, usque persequerentur) decernunt melius sibi fore semel mori, quàm in vita tam miserâ diutiùs permanere. Hoc capto consilio, ut se in stagnum præcipitent dum ocyus tendunt, ranæ, quæ super stagni ripa astabant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis submergunt. Quam rem cùm lepus qui præibat conspicatur reliquis ait, State; nam nobis sententia mutanda est: quippe, ut liquido videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cum miser miseriorem aspicit suam æquius miseriam fert.

De *Asino & Equo.*

ASinus, cúm equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perspiceret, eum longe beatum esse commendabat, seq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multùm laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli advenit, miles armatus equum

ascendit

ascendit; ac, cùm medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus perspiciens; ingemuit, ejúsque misertus, sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quòd cum paupertate, quæ mater est quietis, quis convenire debet potiùs, quàm locupletioribus invidere.

De *Asino & Lupo.*

ASinus quidam pede altero sentem calcavit, claudusque factus, cùm lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore: sed ex quo opus est, ut tibi & corvis futurus sim cibus, obsecro quatenus tuâ benignitate sentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus evellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde, naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum! exclamat; jure hoc patior (deplorandoque reiterat) qui cum essem coquus, medicus esse volui.

Fabula significat, quod quàm quisque novit, in ea se exerceat arte.

De *Muliere & Gallinâ.*

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream esse, illam occidit. Sed cùm aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se fore putavit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat quod plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De *Ranâ & Vulpe.*

RAna in palude exsistens cæteris animalibus clamando cùm profiteretur se medicum esse, pharmacorúmque peritam, ei vulpes venustissimè ait. Quî alios curaveris, cùm claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quod morsu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus arreptâ securi serpentem ut occideret, persequitur; vibránsque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle ad reconciliandam inter se amicitiã, vocat serpentem. At serpens sub petra latens, sibilando ait, Frustra laboras, bone vir, nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum ego me sine cauda adspexero, & tu tui filii sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod cum injuriarum recens vel maxime existat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem adspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Meliusculè me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula indicat, quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viâsset, votum Mercurio vovit, quòd si quid reperiret, ejus rei dimidium ipsi offerret. Forte igitur adinvênit peram amygdalis dactylísque refertam: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comêdit. Deinde templum Mercurii ingressus atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi. Nam quas equidem

equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa ſcilicet dactylorum, ac teſtas amygdalarum.

Fabula indicat, quod homines avaritia deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum ſemel ſimul viam viarent, ac inter viandum ſe uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in qua erat inciſum, quod homo ſuffocaret leonem. Quam ſculpturam homo leoni oſtendens, ait, Hîc videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præſtantiores ſint, ac robuſtiores. Ei leo promptè reſpondens, inquit, Si apud leones eſſent, ceu apud homines, qui ſculpere ſcirent, plures à leonibus homines quàm ab hominibus leones ſuffocatos videres.

Fabula ſignificat, quod homines jactabundì fingunt ſe feciſſe, quæ facere nunquam tentarunt.

De *Vulpe quadam.*

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam matureſcentes perſpiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata eſt, quâ illos comprehendere poſſet. Sed cum omnem viam fruſtra tentaſſet, nec deſiderio ſuo ſatisfacere quiviſſet, mœſtitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium ſunt acerbi.

Fabula ſignificat, quod prudentis eſt fingere, ſe nolle, quæ ſe conſequi non poſſe agnoſcit,

De *Puero & Scorpione.*

PUer quidam ruri venabatur locuſtas; & cum ſcorpionem capere vellet, ſcorpio, ſimplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abſtine, ſi non vis totus perire.

Fabula ſignificat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ ſequi & vitare debeat, probe tenet.

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujuſmodi verba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps oppoſitè reſpondit, Nunc eo te magìs occîdi dignam judico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quòd, qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Teſtudine.

TEſtudo, cum ejus pedes lepus derideret, ſubridens inquit ad eum, Si periculum in curſu feceris, quòd quàm tu velocior ſim, liquido cognoſces. Cui lepus ait, Te profecto fugit, quid mihi valeant pedes, ſed judicem eligamus, qui curſum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium ſagaciſſimum, quæ & locum, & curſus terminum conſtituit. Teſtudo, omni ſegnitie ac negligentia ſemota, iter arripiens, haud quievit, donec ad terminum pervenit: lepus vero pedibus fidens, ubi paulum quievit, ſomno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, quod ſtudio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum ſalicem cæderet, ex ea ipſa cuneos fecit, quibus ſalicem facilius finderet. Quam rem preſentiens ſalix, gemens ejulánſque ait, Non tantum de ſecuri queror, quæ hominum manibus, me ſcindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quod in adverſis, non veri amici infeſtiores amicis, quàm inimici ſæpius redduntur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigâsset, rursus puer alteri vestem clam abstulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura indies ac majora accrescentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæstores publice damnatus est mortis. Sed, cum ad locum justitiæ duceretur, cumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem dentibus ei abscidit. Mater vero præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modum criminabantur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos, Nemini vestrum sit mirum quod aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim hujus meæ perditionis autor est, & causa. Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio è scholis primum clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

PAstor quidam, juxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidū aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis: cum in altum jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix se recepit. Denuo

cum

cum oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, quod usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punicâ & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter se variis & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sæpe hujusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit, Satis jam, satis certatum inter vos est: quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores majorum lites sæpenumero componunt.

De *Talpâ & Matre.*

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parum post rursum ait, ait, Excelsam adspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus orba existis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De Ve*spis, Perdicibus & Agricola.*

VEspæ semel & perdices siti concitæ, cùm simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures indè amovere, large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilominùs præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De

De Jove.

CUm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæq; pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamq; ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adspexit palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quod improborum munera non esse sine dolis, quivis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissime nutrit: alterum vero odit negligitque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque ætatem: ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula significat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

PUlex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusq; rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere vellet, cum multum mali facere ipse ei nequeat. At homo ille subridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PUlex suo solito more saltans super hominis pedem resedit, illumq; morsu acriter pupugit. Qua punctione

ctione homo ille graviter concitus pulicem cepit & unguibus obtundere voluit, Sed pulex manibus exsiliens, mortem vitavit: Tum homo exclamans, aitq; O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à diis auxilium quis implorare debet.

De *Formicis & Cicada*.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cum inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cum formicæ eam rogerent, quidnam æstate fecerit, num segnis aut otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, neque segnis aut otiosa stetit, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares; nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De *Viro & Uxoribus*.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus cum nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alteram vero juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret albos avellebat capillos. Postremo ita illum depilarunt, ut calvum ac ridiculum, non absq; summo opprobio virum rediddderint.

Fabula significat, quod nulla melior senibus salus exsistit, quam fœminis carere, & maxime junioribus, nisi penitus obrui se velint.



ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum versæ, incerto interprete.

Impossibilia promittens.

VIR pauper ægrotus & malè affectus, cum à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturum esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, putas enim surrecturum me hinc, ut dii hæc à me repetant.

Fabula significat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non sperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude pascebantur: æstate autem siccatâ palude illâ derelictâ, quærebant aliam, cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viso, altera alteri inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo ascendemus.

Fabula declarat, non oportere inconsiderate res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ societate, iter faciebant. Vespere autem superveniente, gallus conscensâ arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut assolet, noctu cantâsset: vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferius, ut ad se descenderet rogabat; quòd cuperet commendabili adeò cantu animal cõplecti. Cum autem is dixisset, ut janitorē prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille apperuisset descenderet

deret illâ quærente ut ipsum vocaret, canis stati m prosiliens eam dilaceravit,

Fabula indicat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & Ursus.

LEo & ursus simul magnum nacti hinnulum, de eo pûgnabant. Graviter igitur à seipsis affecti, ut ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant? Vulpes autem circum circa eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utrosque percurrendo, rapuit, fugiensque abivit. At illi videbant quidem ipsam; sed quia non poterant surgere. Nos miseros dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, aliis lucrari.

Vespertilio, & Rubus, & Mergus.

VEspertilio, rubus, & mergus, inita societate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque vespertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempestate autem vehementi obortâ & navi aversa omnibus perditis ipsi in terrã evaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper assidet, num quopiam æs ejiciat mare. Vespertilio vero, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium vesti inhæret, sicubi suam cognoscat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.

Pavo & Monedula,

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si, te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat principes non modo propter pulchritudinem, sed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

De

Singularis agrestis & Vulpes.

SIngularis agrestis super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nullâ proposita necessitate, dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum paratum esse oportere.

Cassita.

CAssita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

HInnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: curnam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum vero scio, quod cum canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, natura timidos nulla admonitione fortificari.

Avarus.

AVarus quidam cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unà defosso illic & animo suo & mente; atque quotidie eundo, ipsam videbat: Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem & causam audivisset, Ne sic, inquit, ô tu, tristare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam,ut video neq;cum aurum erat, utebare.

Fabula significat,nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Eâ autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus,& in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos, qui in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Prænavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timuerat,nihil passa foret;quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ vero utilia noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est, in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehen-

sa est: moriens autem dicebat, Hei mihi! homines fugiens, in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat multos homines dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, sub vite delituit. Cùm præterissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis vero agitatis, venatores conversi, &, quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, justa passa sum: non enim offendere oportebat, quæ me servârat.

Fabula significat, qui injuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

CUm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut vero procul hunc prosecutus est, quo non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, Me miserum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui.

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteū. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferius magis obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Justa, inquit, patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula in injustos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuo conviciabantur. Et sus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus discissuram canem. Canis autem ad hæc dissimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras; significat enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus, Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino adversatur: tu tamen male oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, se fœcundam esse maxime pedestrium omnium, Et sus occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis scito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens una cum cancro vivebat, initâ cum eo societate. Itaque cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum observasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpenti post mortem extenso ille ait, Sic oportebat ante hac rectum & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt ipsos offendi potius.

Pastor & Lupus.

PAstor nuper natum lupi catulum reperit ac sustulit, unáque cum canibus nutrivit. At cum adolevisset, si quando lupus ovem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cum canes autem aliquandò non possent assequi

assequi lupum, atque ideo reverterentur; ille sequebatur, ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extrâ non rapuisset ovem, ipse clam occidens, una cum canibus comedebat: donec pastor, cum conjectasset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo eum consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihilifacientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te à medico quæsivi & didici? Cum autem leo statim ut medicamentum diceret, imperâsset; illa inquit, Si, lupo vivente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens, ait, Sic uon oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est: Aggravatum enim ipsum ab ebritate cum observâsset, & mortui instar insensatum, in humeros elevatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abivit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulchreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui

 pulsat

pulsat januam? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer: tristem enim me reddis, cùm cibi, non potûs meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ! inquit: Nam neque astu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantûs, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat, & discernere tempus non permisit utrúmque; cygnus autem pro ansere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia ejus qui prius habuit: ac assumpto in domum omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio provenêrunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix, ei dixit: Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum vero corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestrâ quadam pendebat. Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die sileret, nocte

canerct

caneret. Cum autem ea non incassum hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait. Sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas: sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius assabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis?

Fabula significat, omne intempestive factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His vero assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evênit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facete perseverabat,, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis; & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat.

bat. Huic autem Fortuna adstans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te nunc me Fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DUo quidam unà iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter qui non invenit, admonebat ipsum nè diceret, *Inveni*, sed *Invenimus*. Paulo post autem, cum aggrederentur ipsos qui securim perdiderant: qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit *Periimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus*: etenim & tunc cum securim invenisti, *Inveni* dixisti, non *Invenimus*.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

DUæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno, & procul à viâ; altera in viâ, parum aquæ habens. Verùm cùm quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmissimè se teneri hujusce loci consuetudine; quousq; obtigit, currum prætereuntem ipsam confringere.

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidam absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus ut alveolos vidit inanes, stans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimèque tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ

animantes!

animantes! furatum veſtros favos illæſum dimiſiſtis; me verò ſatagentem veſtri percutitis.

Fabula declarat, ſic homines quoſdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut inſidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis eſt ſolitaria, ſemper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in ſcopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, nidum fecit. Egreſſâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari ſupra nidum, atque hoc ſubmerſo, pullos perdi. Hæc autem reverſa, re cognitâ, ait, Me miſeram, quæ terram ut inſidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe eſt infidius!

F*abula declarat, homines etiam quoſdam ab inimicis cavendo, ignaros in multo graviores inimicos incidere.*

Piſcator.

PIſcator in fluvio quodam piſcabatur. Extenſis autem retibus, & fluxu comprehenſo, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut piſces fugientes incautè in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere. Et is reſpondit, Sed niſi ſic fluvius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maxime operari, cum patrias in ſeditionem induxerint.

Simia & Delphis.

MOris cùm eſſet navigantibus, Melitenſes catulos & ſimios adducere in ſolamen navigationis, quidam habebat ſecum ſimium. Cùm autem perveniſſent ad Sunium Atticæ promontorium, tempeſtatem vehementem fieri contigit. Navi autem averſâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Atheniensium navali, rogavit simium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogavit, an & Piræum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Muscæ.

IN cellâ quadam melle effuso, muscæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius scire volens, quanti apud homines esset, ivit in statuarii domum, transformatus in hominem: & visa statuâ Iovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cùm dixisset, Drachma; risit. Et quanti Junonis ait. Cum dixisset, Pluris; visâ & suâ ipsius statuâ, ac opinatus (cum nuncius sit deorum, & lucrosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius verò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiresias.

MErcurius, volens Tiresiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boves, ex rure, venit ad ipsum in urbem, similis factus homini, & ad ipsum divertit. Boum autem amissione renunciata Tiresiæ, ille assum-

pto

pto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure considerATUS. Et hic jubet dicere sibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primo vidisse aquilam à sinistris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad se id esse cum dixisset; secundò cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modo superius aspicientem, modo ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, si tu velis, meos me recepturum boves.

Hoc sermone uti quispiam poterit adversus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domũ servare. Cæterũ quando venaticus caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps una cum eo erat cœnæ. Ægre ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipse quotidie laboraret, ille nihil faciens suis nutriretur laboribus; respondens ipse, ait, Non me, sed herum reprehende, qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

F*abula indicat, adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educaverunt.*

Maritus & Uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis vero post diebus ea reversa, rogavit quomodo adversus illos habuisset. Hæc vero cum dixisset, Bubulci & pastores me suspectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, Si eos odîsti qui mane greges agunt, serò autem redeunt; quid sperare oportet eos, quibuscum toto conversaris die?

F*abula significat, sic sæpe ex parvis magna, et ex manifestis incerta cognosci.*

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuū cibum futurum, nè injucunde moriar, cane tibia primùm ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit. Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ vero aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer e mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, merito infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, & contrà resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum male admodum caneret, lapidus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt

runt, Sed propter hoc tanto magis occideris: illos enim excitando, furari nos non ſinis.

Fabula ſignificat, ea maxime pravis eſſe adverſa, quæ bonis ſunt beneficio.

Cornix & Corvus.

CORnix corvo invidens quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conſpicata viatores quoſdam prætereuntes, ivit ſuper arborem quandam, ſtanſque valde crocitavit. Illis autem ad vocem converſis & admiratis, re cognita, quidã inquit, Abeamus heus vos: cornix enim eſt quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præſtantioribus certantes præterquam quod non ad æqua perveniunt, riſu quoq; dignos eſſe.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ ſacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid fruſtra ſacrificia abſumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem ſuſtulerit. Cui cornix, Ob id magis ei ſacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula ſignificat, pleroſque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis proſequi.

Corvus & Serpens.

COrvus cibi indigens, ut ſerpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum ſe vertiſſet, atque momordiſſet ipſum, corvus moriturus dixit, Me miſerum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob theſaurorum inventionem de ſalute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis viſis bene nutritis, dealbavit ſeſe, ivitque ut & ipſa

eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ vero, donec tacebat, rata eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto vero ramis vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maxime vero omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit; solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens unde eum ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic vero primum indigne ferens, contradicebat: vehementius vero eo instante, ait, Sed ego sanè his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sane evenit, omnia scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: solâ vero testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non non accesserat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potius apud se vivere, quam apud alios lautè.

Lupus & Ovis.

LUpus à canibus morsus, & male affectus, abjectus jacebat, Cibi vero indigens, visa ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me uteris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocarunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus præliemini.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ transmutavit eum in hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutâsse formam, non & affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, natura pravos, etsi maxime speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram cum cecidisset, à mustela captus est; & cum occidendus esset, pro salute rogabat. Hac vero dicente, non posse ipsam dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cum iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, ne voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus hic, Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ita evênit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere; considerantes eos qui ad tempus mutantur, plerunque pericula effugere.

Viatores.

VIatores secundum littus quoddam iter facientes, iverunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem exspectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cum vero à vento lata sarmenta propius forent, non navem amplius, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustrà quod nihil est exspectabamus.

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cum periculum feceris, nullius esse pretii.

Asinus sylvestris.

ASinus Sylvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico; profectus ad ipsum, beatum decebat, & corporis

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint, At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum visa vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Rana.

ASinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascabatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miser! nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridit.

Fabula declarat, maleficos homines si tantum appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & vulpes, inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primum vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primo injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primum visus est camelus, homines perterriti, magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, belluæ non inesse bilem, eo contemptiùs ivêre ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit, Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atq; multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeo ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsulto res aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita fœcunditate superbiebat. Cornix vero ea audita, ait, Heus tu, desine hâc re gloriari: nam quo plures paris, eo plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum vero altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ vero quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirari filia, si hæ ita lamententur: nam nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetum quoddam ovibus strata sub quercu veste ascendit, & fructum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, nesciæ, & vestes una devorarunt. At cum pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessima, ait, animalia! vos cæteris vel-

lera ac veſtes præbetis; à me vero, qui vos nutrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula indicat, pleroſque homines ob dementiam, eos qui nihil ad ſe attinent, beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum; luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit. Ubi invenire nihil potuit, precatus eſt Jovem, ſi furem qui vitulum cepit, oſtenderet, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterum proficiſcens in quercetum quoddam invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis in cœlum, ait, O domine Jupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem invenirem; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, precantur ut inveniant: cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUper petra aquila ſedebat leporem raptura: hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet, Et hoc, mihi, ait, altera mœſtitia, quod propriis pennis interearn.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cum quis à ſuis pericula patiatur.

Vermis *& Vulpes.*

QUi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terram egreſſus, dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medicaminum doctus, qualis eſt Pæon deorũ medicus, Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipſum claudũ non curas.

Fabula indicat, niſi præſto experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallina auripera.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe occiſam, aliis gallinis ſimilem

ſimilem reperit. Hic multum ſperans ſe inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus eſt.

Fabula indicat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LUpus eſuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Deſine plorare: ſin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus ſeriò loqui aniculam, exſpectabat ad multam horam; ſed cum adveniſſet veſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non reſpondent.

De *Culice & Leone.*

CUlex ad leonem accedens, ait, Neque timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adeſſe virium ideo exiſtimas, quod laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego vero longe ſum te fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba ceciniſſet, culex inhæſit mordens circa nares ipſius læves genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit ſeipſum, donec indignatus eſt; culex autem, victo leone, cum ſonuiſſet tuba & epinicia ceciniſſet, evolavit. Araneæ vero vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali araneâ occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui proſternunt magnos, & à parvis proſternuntur.

FINIS.





Sales, sive Facetiæ multùm jucundæ, selectæ ex libello *Pogii* Florentini, Oratoris eloquentissimi.

De Pigritia Adolescentis.



Onatius adolescens facetus è familia Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cum socii eam tarditatem culparent, quídve tam diu in lecto ageret, percontarentur: subridens respondit, Litigantes disceptantésque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri; Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quiescendum inquit: & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ità ut cum diutiùs disputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio disputantes, exspectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit ut surgam tardiùs, exspectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas quæ gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi aditus non erat, ascenderant, ad gallum blande accessit: quem comiter cum salutâsset, *Quid* in excelso agis? inquit. Nunquid non audîsti nova hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam cum gallus respondisset; Atqui prænuntia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt,

est

ita ut omni ſublato timore, nulli ab altero inſidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, ſed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel ſoli, quo velit ſecure. Deſcendito igitur, & hunc feſtum agamus diem. Agnita vulpis fallaciâ gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum: & collum altius protendens, proſpecturoq; longius & admiranti ſimilis, in pedes ſe erexit. Tum, Quidnam aſpicis? vulpes cum dixiſſet; Duos, inquit, magno curſu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adveniant; & ſimul cœpit abire. Huic gallus, Quónam fugis, aut quid times? ait. Siquidem pace conſtituta nihil timendum: Dubito, inquit vulpes, an canes iſti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo eluſus eſt dolus.

De *muliere obſtinatâ*, *quæ Virum pediculoſum vocavit.*

MUlier quædam è noſtris admodum viro contraria, ſemper verbis ejus objurgando refragabatur, perſtans in eo quod cœperat, ita ut ſuperior eſſe vellet. Habita ſemel cum viro gravi altercatione, maritum pediculoſum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculoſum appellabat. Vir tandem verberando laſſus, ut uxoris pertinaciam ſuperaret, per funem in aquæ puteum demiſit, ſuffocaturum ſe dicens, niſi verbis ejuſmodi abſtineret. Inſtantius perſeverabat etiam in aqua ad mentum uſque conſtituta, verbum illud continuans. Tum vir, ne amplius loqui poſſet, in puteum demerſit, tentans ſi eam mortis periculo à verborum pertinacia poſſet avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum ſuffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus ſuper caput erectis, atque unguibus utriuſq; pollicis conjunctis, ſaltem quo potuit geſtu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occîdi conſueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ita enim dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorúmq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui Caniculum sepelivit.

ERat sacerdos rusticanus in Thusciâ admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmetrio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O Pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipue in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus. Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciénsque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui Uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorē litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: qua facta, non dubitabat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata exstiterunt. *Face-*

Facetissimum de Sene quodam, qui asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opni ionem vi verent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cum diversa sentirent, placere omnibus. diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemaniâ scriptam factámque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent; cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenerâ, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes, culpârunt stultitiam senis, quod adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cum satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimposito, absq; calumniâ progredi possit, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filiíq; collo super impositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ità amisso asino domum rediit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinum perdidit.

De

De Homine qui in somniis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cùm somnium narrari posceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci a te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maxime modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cum surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimò imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatū caput & cæsariem lavit. Ita aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Recte, compater mi sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in palea absconditâ.

VUlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticū, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquā se ejus pullos gallinaceos læsurā. Annuit rusticus conditioni,

& ſumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens; rogabant autem ruſticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugiſſe, vultu verò & oculis latêre ſub paleis innuebat. Illi potius ad verba quàm ad nutum reſpicientes, abierunt. Tum ruſticus detectâ vulpe, Serva, inquit, modò promiſſa: nam verbis meis evaſiſti, cum dicerem abiiſſe. At illa, quæ ſibi timens per rimam inter paleas ruſticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuêre, ſed actus ſatis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De *Florentino qui Equum emeret.*

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus neceſſariò equum, pactus eſt cum venditore qui 25 aureos, pretium carius equo, poſtulabat; ſe 15. daturum in præſentiâ, reliquorum verò ſe debitorem ejus eſſe velle annuit. Venditor poſtridie cum reſiduum poſceret, ſolutionem recuſans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus ſim futurus; ſi autem tibi ſatisfecero, non ſum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus eſt Chriſtianus quendam infidelem Ægyptium, quo cum ſibi diutina vitæ conſuetudo fuerat, cum is in Italiam veniſſet, ut ſemel intereſſet in Eccleſia dum miſſa ſolennis celebraretur. Aſſentitur ille, & miſſæ interfuit cum Chriſtianis. Rogatus deinde in cœtu, quid ſibi de ceremoniis & ſolennitate officii videretur; reſpondit, omnia rectè ex ordine, præter unum ſibi videri: nullam enim charitatem in ea miſſa eſſe ſervatam; cum unus ſolum, reliquis eſurientibus, comediſſet ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potûs reliquis impenſa.

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona ſubditi qui ſe multa facturum jactitabat, ſub gravi pœnâ præcepit, ut aſinum literas doceret. Ille impoſſibile ait fore, niſi multum temporis ſibi in erudiendo aſino concederetur. Petere quantum vellet juſſus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impoſſibilem ſuſcepiſſet. Ille amicos conſolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut aſinus, aut dominus. Quibus verbis oſtendit ſalutare eſſe, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De *Sacerdote, Epiphania an vir eſſet vel fœmina, ignorante.*

SOcius quidam de feſto Epiphaniæ narravit mihi ſtultitiam ſacerdotis contribulis ſui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, ſummâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum eſt enim & præcipuum feſtum. Neſcio an vir fuerit vel fœmina: ſed quiſquis exſtiterit, à nobis eſt ſummo timore hic dies cuſtodiendus.

De *Cantilenâ Tabernario placitâ.*

VIator quidam eſuriens, cũ divertiſſet ad cauponulam, ventrem cibo potúq; implevit. Petenti pecuniam ait, nullos ſibi eſſe nummos, ſed cantilenis ſe ſatis eſſe facturum. Tabernarius, non cantu, ſed pretio ſibi opus eſſe, reſpondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecuniâ contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuiſſet caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu ſibi ſatisfieri ille teſtatus eſt. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi ſit placitura: & accepto marſupio, diſſolventi ſimilis, cœpit cantionem quâ viatores uti conſueverunt, *Metti mano alla borſa, & paga l'hoſte*: Hoc eſt, Mitte manum ad burſam, & ſatisfac hoſpiti. Hoc dicto, nunquid illa ſibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hoſpes. Tum viator, Satisfactum eſt tibi ex pacto, ait, poſtquam hæc cantio placuit tibi. Itaq; abſq; ſolutione diſceſſit.

De

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

REligiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit ea pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusticus promissis fidens, cum oves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquã daturum, & simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala est bestia, & absq; fide, Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultum est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratia. Cui quidem, inter cætera consolationis verba, dixit. Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De *Medico qui insanos curabat.*

PLures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam posceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atq; obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur; alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs, pro insaniæ modo: ac eos tam diu aqua atq; inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem usq; ad femur in aquam

quam posuit: qui post quindecem dies cœpit resipiscere, ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; ea tamen conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ; cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; oro, mihi paucis, si libet, responde. Hoc quo veheris quid est? Et quamobrem illud tenes? Equus, inquit; & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur? Et in qua re illo uteris? Accipiter respondit; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid prosunt tibi? Canes ait, & qui aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum respondisset, & quod sex aureos non excederent; subdit homo, Quænam est equi, canumque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho inquit, abi hinc ocyùs, oro atque adeo avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summum collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Fa-

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

RUsticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex eâ costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, qua servata nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea inquit æger, consuluisses attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius Fac semper, inquit, ne sis celerior in discensu quam in ascensu; sed ea qua ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentemq; amicus, Quidnā est tibi? Inquit. Nihil Minacius ait, Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo, si nihil habes, ploras? Ait, Ob hanc ipsam causam, respondit quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat: alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De Paupere Monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superveniens, quanti sextrarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit constat: designans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens sciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergo ait, tam grandem saccum portasti, cum non amplius quam unum sextarium possis emere?

Fa-

Fabula Mancini.

MAncinus vir rusticus oppidanus meus frumento ad Figignum castrum asellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam sumebat. Cum ille semel à mercatu rediens, fessus è via, ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehebatur minime annumerato, visum est ei unũ deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis uxori quos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur ad mercatum septem millibus passuum retrocedit; quærensque à singulis obviis an asinum quempiam amissum reperissent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum super humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum usque ad meridiem arâsset, fessis bobus & ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum, alligat: deinde asellum, præmissis bobus, ascendit. Qui cum nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerum ponens, rursus asellum ascendit, inquiens, Nunc recte ambulare potes; non enim tu sed ego aratrum fero.

FINIS.

ento
teba-
Cum
asi-
finis
mi-
tur,
atis,
rem
viis
nes
asi-
de-
t,

ue
ga-
t:
io
e-
m
s,